Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

9 LEI

AVENTURA

ROMANE DE ACȚIUNE ȘI PASIUNE

JACK LONDON

ZĂPEZI INSÂNGERATE

„AVENTURA"
Romane de acțiune și pasiune
Publicație periodică — Apare la 15 ale fiecărei luni

JACK LONDON

Z Ă P E Z I
NSÂNGERATE

— ROMAN DE AVENTURI —

Traducere de
C. DOBROVICI

Editura „Ziarul" S. A. R. București
Imprimeriile „Adevărul" S. A. București

LA 15 ALE FIECĂREI LUNI
citim colecţia de 9 LEI
AVENTURA

LA 1 ALE FIECĂREI LUNI
citim colecţia de 15 LEI
„ROMANELE CAPTIVANTE"

In vânzare

DEMONUL ALBASTRU
de H. Landon

Catalogul tuturor volumelor apărute se află la sfârşitul oricărui vol. în vânzare.

O EROINĂ

Pe sub perdeaua cortului se strecură un cap de câine-lup, cu părul înțepenit de chiciură și cu ochii iscoditori.

— Marș la culcare, Siwash ! La culcare, jigodie ! isbucniră într'un glas cei din năuntru.

Bettles aruncă în el o farfurie de cositor și câinele o tuli, cât ai clipi. Louis Savoy strânse perdeaua la loc, răsturnă cu piciorul un ciaun de tuci, fixă bine sub ciaun partea de jos a pânzii de cort și pe urmă se duse să-și încălzească mâinile la foc.

Afară era un ger năprasnic. Incă cu patruzeci și opt de ore înainte, frigul de șaizeci de grade sub zero făcuse sa crape termometrul cu alcool și deatunci se întăria mereu și nici n'avea de gând să se moaie cât de cât.

Pe asemenea vreme, e proastă afacere, să te depărtezi de lângă sobă, afară numai dacă vre-o soartă câinească te-ar

forţa să mai tragi o porţie de frig peste acel ce oricum eşti silit să-l înghiţi. Se găsesc unii care mai fac nesocotinţa asta şi se aleg mai totdeauna cu plămânii răciţi. Numaidecât îi loveşte o tuse seacă şi nu le mai dă răgaz, înteţindu-se mai cu samă, de câte ori prăjesc slănina.

Şi astfel mai târziu în primăvară sau vară, tovarăşii trebue să desgheţe noroiul pe un petec de loc ca să scurme vre-o groapă ; înfundă în ea cadavrul unui om, îl acoperă cu muşchi şi-l părăsesc acolo, încredinţaţi că frigul îl va păstra astfel neatins până la ziua judecăţii din urmă...

Dar dacă afară frigul era aşa de mare, nici în cort nu te topiai de căldură. Soba de toţi îndrăgită era singurul lucru de-acolo căruia i s'ar fi putut da numele de mobilă. Pe locul curăţit de zăpadă, din mijlocul cortului era întins un culcuş de ramuri de brad, acoperit cu velinţe de blănuri. Incolo tot locul în jurul culcuşului — pământ şi omăt nemestecate în picioare, — era plin de vase de bucătărie şi cu alte diferite lucruri de care e nevoie într'un lagăr, sub cercul arctic.

Cu tot focul care duduia în soba înroşită, se putea vedea la trei paşi de ea, un bolovan de ghiaţă cu colţurile şi faţa atât de lucioase, c'ai fi zis că era extras acu-acu din fundul Creekului. Presiunea frigului de-afară silea aerul cald din năuntru să se ridice 'n sus. De-asupra sobei, în dreptul pe unde ieşea burlanul din cort, pânza făcea un cerc mic uscat

de căldură, de-acolo cercul se lăţea tot mai umed şi mustos, iar restul cortului, laturile erau acoperite de un strat cât jumătatea degetului de ţurţuri de ghiaţă albi şi tari.

— Au — Au !

Un om tânăr, bărbos, cu faţa galbenă şi obosită, care dormea sub blănuri, gemea în somn de durere. Pe jumătate desvelit tremura şi s'arunca par'că ar fi dormit pe ghimpi.

— Intoarceţi-l ! răcni Bettles. L-au apucat cârceii ! Şi într'un suflet vre-o şase camarazi îl întoarseră şi începură a-l freca şi a-l frământa fără milă.

— S'o ia dracul toată explorarea pe pistă ! mormăi el între dinţi şi aruncându-şi învelitoarea se ridică în sus. M'am trudit la drum, trei anotimpuri şi m'am deprins cu toate nevoile ca să cad doborît ca orice trecător pe acest pământ uitat de Dumnezeu şi ca să mă văd la urmă că nu sunt decât un molău, un om lipsit de cele mai simple însuşiri bărbăteşti.

Şi încovoiat de mijloc se târî până la sobă şi-şi răsuci o ţigară.

O ! nu mă bocesc. O să 'nghit hapul până la urmă ! Dar vă mărturisesc că roşesc de mine însu-mi.

Să mă văd, pentr'un fleac de treizeci de mile nenorocite, tot atât de zdrobit, de ţeapăn şi de bolnav ca un pipernicit băutor de ceai, după cinci mile de drum de ţară ! Ptiu ! mi-e greaţă ! Aveţi careva un chibrit ?

Bettles îi dete un băț de chibrit și-i zise cu ton ocrotitor.

— Iți faci prea mult venin, băiete. Mai ține-ți inima pentru la desghet. Te simți cam descurajat ? Ah ! par'că mă văd pe mine, cum am pornit-o întâi pe pistă ! Zici că ești înțepenit ? Asta-i fleac. Eu am avut momente când dacă m'aplecam să sorb apă din vre-o groapă, mi-ar fi trebuit zece minute să mă pot ridica, așa îmi trosneau și mă durcau încheeturile. Iar când e vorba de cârcei, mă răsuceau în așa chip, că le-ar fi trebuit tovarășilor de lagăr, o jumătate de zi ca să-mi desmorțească mâinile și picioarele.

„Pentr'un bobocel ca tine, te afli încă destul de bine și nici nu poți să judeci altfel decât judeci. Dar ia să vezi numai de aci într'un an, cum o să ne faci pe noi, moșii babei, să ne prăpădim picioarele la drum, după placul tău.

Și poți să zici încă bogda-proste, că nu s'a încuibat în tine vâna de osânză, care a trimes în sânul lui Avram pe mulți voinici, înainte de vreme.

— Cum, vâna de osânză ?

— Da vine odată cu îmbuibarea.

— Omul prea bine nutrit nu e cel mai bun la drum.

— Numai asta n'am auzit-o până acum.

— Cum, nu crezi? Cu toate astea e un lucru de care se poate convinge oricine și nimeni nu poate să-l desmintă. Omul gras birue când e vorba de-o încordare momentană. dar pune-l să ție mai mult timp, și vei vedea că grăsimea nu mai face parale. Rezistența și îngrășarea nu

se împacă una cu alta. Să te bizui pe oamenii puţintei şi numai nerv, cari, ca şi cânele slab care nu se lasă până ce nu roade osul, — duc întotdeauna la capăt ceeace au început.

— Zău ! întrerupse Louis Savoy, nu e glumă ceeace spune. Am cunoscut un flăcău, o matahală cât un bivol. El era însoţit, în goană spre Sulphur Creek de un anume Loon Mac Fane, care trepăda lângă el.

Il ştiţi pe Loon Mac Fane irlandezul cela mititel, cu ciuful roşu şi cu faţa care tot râde. Merg ei, merg o zi şi o noapte întreagă. Matahala oboseşte şi se 'nchină în tot momentul în zăpadă. Prichindelul dă în el ca să-l facă să se ridice şi namila plânge ca un copil. Mititelul dă şi iar dă şi dă mereu în tot timpul drumului până ce ajung în coliba mea. Aci s'a dărâmat şi n'a mai ieşit trei zile în cap, de sub pături. De când mama m'a făcut n'am văzut asemenea muiere ! Nu, zău ! Ei ! ăsta avea — vorba lui Bettles — vâna de osânză !

— Dar ce s'a făcut cu renumitul Axel Gunderson ? întrebă Prince.

Scandinavul cel înalt, impresionase adânc, cu istoria sa plină de peripeţii tragice, pe inginerul de mine, care zise :

— E îngropat undeva, colo... şi cu mâna schiţă un gest spre misteriosul Soare-răsare.

— Era cel mai voluminos creştin din câti s'au aventurat vre-odată spre Apa Sărată şi nimeni n'a pornit mai dârz şi mai cu însufleţire la drum ca dânsul,

adăugă Bettles ; dar el nu e decât o excepţie care întăreşte regula. S'o fi văzut însă pe nevastă-sa, Unga, ea nu cântărea un dram mai mult peste cincizeci şi cinci kilograme şi cu toate astea îl dădea gata ca rezistenţă ; nu numai că se ţinea în pas cu el, dar i-ar fi luat-o chiar înainte ; de-ar fi căzut în drum ea ar fi răsturnat cerul şi pământul numai să ajungă la capăt.

— Dar îl iubea, obiectă inginerul.

— Ei da, dar vezi că, pentru ea...

— Staţi fraţilor, întrerupse Sitka Charley, depe lădiţa cu provizii. Aţi vorbit despre vâna de osânză care îmbâcseşte muşchii omului gras şi despre devotamentul şi dragostea femeii şi vă dau dreptate în tot ce-aţi spus. Mie însă îmi zboară gândul la cele ce se petreceau pe-aci când ţinutul acesta era aproape neumblat şi când trebuia să mergi cale până la stele până ce să dai de un foc şi adăpost de oameni. Pe atunci, am avut eu de-a face cu un munte de om, care prinsese vâna de osânză, şi c'o femeie. Deşi micuţă se ascundea în ea mai mare suflet decât în omul cela. Şi apoi, avea şi cap, nu glumă.

Mergeam pe-un drum rău, de-alungul Apei Sărate ; frigul era aspru, troenele mari şi foamea năprasnică. Dar femeea, nu se poate spune altfel, iubea şi mai năprasnic. Fraţilor, în vinele mele curge sângele neamului roşu, al indienilor Siwashi în pieptul meu însă port o inimă care bate pentru albi. Din păcatele strămoşilor îl am pe cel dintâi, dar pe asta,

o datoresc virtuţilor voastre, prietenii mei. De copil încă, am înţeles un adevăr mare : că vouă vi se cuvenia pământul şi rasei voastre ; că Siwashii nu puteau să vă ţie piept, ci erau sortiţi să piară ca şi caribuul şi ursul, în îngheţ. Şi atunci, am venit printre voi, am căutat să mă încălzesc la focul vostru şi acum, vedeţi, sunt de-ai voştri. Multe am văzut în vremea mea : ciudate lucruri am învăţat, iar pe lungile drumuri polare, m'am trudit alături de oameni din multe rase. Iată pentru ce ştiu să cântăresc orice faptă, să judec şi să-mi preţuesc semenii.

O să vă vorbesc, numai decât, cam aspru, despre unul din tagma voastră şi ştiu că nu-mi veţi lua în nume de rău ; iar dacă voi lăuda pe vreunul din ai mei, sunt încredinţat că n'o să-mi faceţi dojana asta : „Sitka Charley tot Siwash rămâne; are privirea piezişe, iar vorba lui e certată cu cinstea". Aşa e ?

Şi cei ce-l ascultau, mormăiră toţi în semn de aprobare.

Sitka Charley, indianul din tribul Siwash, urmă deci :

— Femeea dspre care am să vă istorisesc, se numea Passuk. O cumpărasem, în chip cinstit, dela părinţii ei cari erau de pe coastă, iar idolul lor Chilcat, se înălţa lângă un braţ de mare.

Inima nu-mi dădea de loc brânci spre ea şi nici nu mă sinchiseam când se uita la mine. Dealtminteri, ţinea mai totdeauna ochii plecaţi ; era sfiicioasă şi sălbatecă, de, ca orice fată aruncată deodată în braţele unui om necunoscut.

Cum vă spuneam, în inima mea nu se găsea nici un colţişor pentru ea ; aveam de gând însă să întreprind o călătorie lungă şi aveam nevoie de cineva care să-mi ajute la vâslit în lungile zile ce trebuia să le fac pe apă.

N'aveam decât o singură învelitoare şi, aşa, mă gândii s'o împart cu Passuk.

Nu v'am spus, îmi pare, că eram în slujba guvernului şi nu e rău s'o ştiţi.

Fui îmbarcat pe-o luntre de războiu, cu săniile, câinii şi proviziile mele de conserve şi Passuk mă însoţi.

Ne îndreptarăm spre Nord, spre gheţurile cari, iarna, formează ţărmul mării de Behring şi-acolo fui debarcat împreună cu Passuk şi cu haita mea de câini. Primisem dela guvern, bani, o hartă a unei ţări încă necunoscute, şi scrisori oficiale. Acèste din urmă erau sigilate şi bine împachetate ca să fie la adăpost de vreme rea şi aveam ordinul să le predau pescuitorilor de balene din partea Oceanului Arctic, prinşi cu vasele lor între gheţurile dela îmbucătura marelui Mackenzie. Mai mare fluviu ca acela nici că am mai văzut, afară doar de Yukonul nostru, care e mama tuturor fluviilor. Dar astea toate interesează puţin, căci nu de pescarii de balene vreau să vă vorbesc, nici de iernatul meu deacolo, în apropiere de Mackenzie.

Mai târziu, în primăvară, când zilele se făcură mai mari şi când se putea umbla pe zăpadă, o pornii de-acolo înapoi cu Passuk, spre Sud, către tinutul Yukonului.

Amarnic drum a fost, dar soarele călăuzea paşii noştri.

Pe-atunci ţinutul era pustiu şi plutirăm în contra curentului, cu ajutorul prăjinei şi lopeţilor, până la Forty-Mile.

Ne părea bine să mai vedem iar feţe albe şi ne oprirăm pe ţărm. Intunerecul şi frigul unei ierni aspre tăbărî peste noi şi, colac peste pupăză, şi foametea. Agentul Companiei împărţi ficcăruia tain: patruzeci livre de făină şi douăzeci de slănină. Fasole însă nu se găsea nici de leac.

Câinii urlau într'una; aveau pântecele supte şi capetele jigărite. Oamenii voinici slăbeau şi cei slabi mureau. Scorbutul era în toiu.

Intr'o seară, ne-am adunat cu toţii la depozit; vederea rafturilor despuiate ne făcea să simţim mai mult golul stomacurilor noastre.

Chibzuirăm şi luarăm hotărîrea ca unul din noi să se ducă până la Apa Sărată ca să aducă la cunoştinţa lumii, mizeria noastră. Atunci toţi îşi îndreptară ochii spre mine, căci eram socotit drept un îndrăzneţ drumeţ.

— De-aci şi până la Misiunea Hames, sunt şeapte sute de mile pe marginea mării, zisei, şi nici un petec din acest drum nu se poate face fără tălpiţe. Daţi-mi cei mai de frunte dintre câinii voştri şi proviziile voastre cele mai bune şi mă duc. Să ştiţi însă că Passuk trebue să mă însoţească. Primiră.

Atunci puternicul Jeff, un yankee vânjos şi bine legat, se desprinse dintre ei

şi se lăuda că nu se socoteşte nici el mai prejos. Era şi el hârşit cu drumurile, spunea el, hrănit cu lapte de bivoliţă şi născut cu tălpiţele în picioare. Mă va însoţi pentru a preda Misiunii consemnul în cazul că eu aş fi căzut doborît pe drum. Eram tânăr şi nu cunoşteam încă pe Yankei.

De unde naiba eram să ştiu că lăudăroşia lui dădea de gol că prinsese vână de osânză şi că Yankeii capabili de fapte mari nu flecăreau atât ?

Luarăm, deci, cu noi câinii cei mai ageri şi proviziile cele mai bune şi o pornirăm pe pistă toţi trei. Passuk, eu şi vlăjganul de Jeff.

Voi cei de faţă, aţi deschis şi voi drumul de zăpadă neumblată, v'aţi săltat şi voi zile 'ntregi în prăjină şi ştiţi ce înseamnează mormanele de ghiaţă ; de aceea nu voi mai stărui asupra greutăţilor călătoriei. Numai atât vreau să ştiţi, că erau zile când făceam cu chiu cu vai zece mile, într'altele şi treizeci. dar de cele mai multe ori numai câte zece.

Merindele, „crema merindelor" ce ne dăduseră, nu erau de loc de soi şi trebuirăm să le împărţim în porţii chiar dela plecare. Deasemenea nici câinii, „aleşi pe sprânceană", nu erau cine ştie ce scofală şi numai cu mare greutate îi făceam să se ţie pe picioare.

Când am ajuns la Fluviul Alb, nu ne mai rămăsese decât două sănii şi nu făcuserăm până atunci decât două sute de mile. Dar nu lăsam să se piardă nimic ; până şi câinii cari muriau trebuiau să

intre în stomacul celor cari supravieţuiau. Ajunserăm la Pelly fără să fi întâlnit pui de om şi fără a fi văzut picătură de fum.

Sperasem că vom găsi merinde şi că vom putea lăsa acolo pe voinicul Jeff. care obosit de pe-acum de drum, gemea fără încetare. Găsirăm însă pe poştaş, cu plămânii atacaţi, cu ochii strălucind de febră, iar celarul lui, aproape gol. Ni-l arătă şi pe al misionarului în care deasemenea nu era nimic şi, pe aproape, mormântul acestuia peste care erau îngrămădiţi bolovani de stâncă, pentru ca să-i apere cadavrul de câini. Zărirăm o ceată de Indieni, dar, printre ei, nici copii, nici bătrâni şi probabil că puţini din cei ce erau au mai apucat primăvara.

Ne urmarăm aşa dar drumul cu matele goale şi inima grea, având între noi şi Misiunea Haines dela marginea mării, vre-o cinci sute de mile de zăpadă, de pustiu şi tăcere.

Era epoca anului când nopţile erau mari şi pe când soarele de abia dacă apuca, pe la prânz, să lumineze orizontul. către Sud. Dar mormanele de ghiaţă se micşoraseră şi drumul devenise mai uşor.

Zoream câinii şi nu mă opream decât în miez de noapte, pentru ca a doua zi s'o iau din nou pe pistă, de când se crăpa de ziuă.

Cum vă spuneam, la Forty-Mile, nu puteai face un petec fără de tălpiţe, din care pricină căpătam răni adânci în tălpi, cari se căscau şi se uscau, dar nu

se vindecau mai niciodată. Pe zi ce trecea, ele deveneau atât de dureroase, că dimineaţa când ne încălţam, Jeff. plângea de durere ca copiii.

Ca să fie în stare să-şi taie drum prin zăpezi, îl pusesem să tragă cea mai uşoară sanie. dar el, ca să-i fie şi mai uşor, îşi arunca tălpiţele. Bocancii lui, firește, lăsau găuri adânci în zăpada afânată şi câinii, care ajunseseră piele pe os, se dehăinau şi mai rău, afundându-se în ele. Il ocărâi şi-mi jură că asta n'are să se mai repete, dar nu se ţinu de vorbă. Atunci îl bătui şi cu cu biciul cu care dam în câini şi de atunci încolo câinii nu se mai afundară.

Nu era decât un copil şi suferea mai mult din cauza osânzei.

Dar ce credeţi că facea Passuk în vremea asta ? In timp ce acela stătea întins lângă foc şi gemea, ea bucătărea ; dimineaţa m'ajuta să înham câinii, seara să-i desham, ajuta câinilor la tras şi le uşura drumul netezind zăpada cu tălpiţele ei.

Passuk — cum să mă explic ? Mi se părea de sine înţeles, nu ştiu de ce, că Passuk trebuia să facă astea toate şi atât mă preocupau alte chestiuni, că nici nu băgam de seamă ce şi câte făcea. Şi afară de asta, eram tânăr şi cunoşteam prea puţin Femeia. Astăzi, când îmi arunc ochii înapoi spre trecut, înţeleg însfârşit totul...

Tovarăşul nostru nu mai era bun de nimic. Cu toate că vedea câinii sfârşiţi,

el se lăsa, pe furiş, să fie târît de ei, când rămânea în urmă.

Passuk spuse că-şi ia în samă sania lui, aşa că omului nu-i mai rămânea nimic de făcut. Dimineaţa îi întindeam porţia dreaptă de mâncare ce i se cuvenea de ar fi muncit, şi-l trimeteam singur la drum. Eu şi nevasta rămâneam de ridicam cortul, încărcam săniile şi înhămam câinii. Spre amiazi, când soarele apunea, ne găseam cu voinicul de Jeff care şovăia pe cale cu lacrămile îngheţate pe faţă, şi i-o luam înainte.

Spre înserate ne instalam din nou cortul, puneam laoparte porţia lui de merinde, îi aşterneam blănurile pentru culcat şi aprindeam un foc mare, ca astfel să poată să ne regăsească. Câteva ore mai târziu apărea şi el şchiopătând, se aşeza să mănânce plângând şi gemând, ş'apoi adormea.

Omul ăsta nu era bolnav ci mai mult zdrobit, obosit de drum şi leşinat de foame. Cu toate astea nici Passuk nici eu nu eram mai brezi şi noi mai duceam tot greul iar el nu făcea nimic ; dar, de vină era numai vâna de osânză, despre care ne-a vorbit fratele Bettles. De altfel. noi îi dădeam regulat porţia lui de mâncare.

Intr'o zi întâlnirăm două umbre rătăcind prin Linişte; erau un bărbat şi un copilandru, amândoi de rasă albă. Ghiaţa rupându-se pe lacul Lebarge, înghiţise cea mai mare parte din echipamentul lor.

Fiecare purta în spate o pătură. Noap-

tea aprindeau un foc pste care stăteau aplecaţi până dimineaţa.

Nu mai aveau nimic decât puţină făină. O înmuiau în apă şi-şi făceau din acest amestec o băutură. Omul îmi arătă cam opt căni de făină, care era întreaga lor avere.

Şi de-aici până la Pelly, unde băntuia foametea, mai erau două sute de mile. Ei ne mai spuseră că lăsaseră la o oarecare distanţă în urma lor pe un indian cu care împărţiseră cinstit din tot ce-au avut, dar că el nu fusese în stare să se ţină după dânşii. Nu crezui nimic din tot ce mi-au înşirat, fiindcă desigur, Indianul ar fi putut să le ţie urma dacă împărţeala ar fi fost într'adevăr dreaptă. In orice caz, eu nu puteam să-i ajut cu de-ale mâncării.

Atunci încercară să-mi fure un câine — pe cel mai mare dar şi cel mai slab dintre toţi, — le pusei însă revolverul în faţă strigându-le :

— Spălaţi putina ! dacă vreţi să n'o păţiţi.

Clătinându-se ca beţivii, ei o luară razna prin Tăcere, îndreptându-se spre Pelly.

Nu mai rămăseseră decât trei câini şi o singură sanie şi animalele nu erau decât piele pe os.

Când n'ai lemne să pui pe foc coliba se răceşte. La fel şi noi. Flămânzi, frigul ne răsbea tare şi feţele noastre erau atât de înegrite şi atât de îngheţate, că nici mama care ne-a făcut nu ne-ar mai fi

recunoscut. Picioarele mai cu seamă ne erau aşa de zdrobite şi de ferfeniţate.

Dimineaţa când o porneam pe pistă, de cum începeam să calc pe tălpiţe, mă ţineam atâta ca să nu ţip de durere, că mă făceam lac de apă. Passuk strângea mereu din dinţi dar mergea înainte ca să netezească zăpada.

Din depărtare se auzea urletul lui Jeff. Thirty-Mile curgea repede rozând ghiaţa pe dedesubt; prin numeroasele găuri şi crăpături, pătrundea aerul şi ţâşnea apa.

Într'o zi, îl întâlnirăm pe Jeff odihnindu-se pentru că plecase dimineaţa, ca de obicei, înaintea noastră.

Între noi şi el era o întindere de apă, pe care putuse s'o ocolească ţinând pasul pe ghiaţa depe margine; aceasta însă era prea îngustă pentru a da voie săniei să treacă. La urmă, găsirăm şi noi o punte de ghiaţă. Passuk n'atârna greu şi o luase înainte ţinând orizontal un baston lung, pentru cazul când ghiaţa s'ar fi rupt. Şi cu ajutorul tălpiţelor ei mari, isbuti să treacă. După aceia chemă câinii.

Dar, fiindcă ei n'aveau nici baston, nici tălpiţe, ghiaţa se rupse subt ei şi fură târâţi de apă. Eu mă agăţai repede de partea de dindărăt a săniei la care erau înhămaţi. La urmă însă curelele se rupseră şi bietele animale dispărură sub ghiaţă. N'aveau cine ştie ce carne pe dânşii dar mă gândeam că ne-ar fi putut hrăni o săptămână şi când colo iată-i pieriţi!

A doua zi împărţirăm în trei puţinele provizii ce ne mai rămăseseră şi înştiinţarăm pe voinicul Jeff că trebuia să aleagă una din două: ori să ne urmeze, ori să ne părăsească pentru că trebue înainte de orice să ne iuţim mersul. Dar el începu să facă gură, să se vaicăre de picioarele lui zdrobite şi de nenorocirile cari au dat peste el şi ne aruncă tot felul de insulte pentru lipsa noastră de camaraderie. Noi îi răspunserăm că noi avem picioarele poate şi mai rănite ca ale lui, fiindcă noi ne căznisem cu trasul săniilor şi numai pe noi ne priviseră mai toate greutăţile drumului. El se jură înaintea noastră că prefera să moară decât să mai urmeze drumul: atunci Passuk ridică de jos o blană, eu o tigae şi o secure şi ne pregătirăm de plecare.

Dar ea îşi aruncă ochii spre porţia lui de merinde şi-mi zise: — „Ari fi o crimă să risipim o parte bună din hrană, pentru asemenea stârpitură. Mai bine să moară".

— Nu, nu se părăseşte astfel un tovarăş! îi zisei dând din cap.

Atunci începu să-mi vorbească de cei rămaşi la Forty-Mile. Imi aminti că erau mulţi la număr şi oameni buni şi că se bizuiau numai pe mine ca să aibă ce mânca la primăvară.

Şi fiindcă mă încăpăţânasem să mă împotrivesc, îmi smulse revolverul dela brâu şi, la iuţeală, trimise pe voinicul Jeff — după expresia amicului Bettles — în sânul lui Avram, înainte de vreme. O dojenii aspru pentru fapta ei, dar ea

nu arătă nici mâhnire şi nici părere de rău pentru ceeace a făcut şi, în fundul inimii mele, îi dădeam şi eu dreptate.

Sitka Charley, se opri din vorbă ca s'arunce câteva bucăţi de ghiaţă în ceaunul de pe sobă. Oamenii amuţiră şi un fior le furnică şira spinării auzind cât de jalnic îşi urlau câinii, mizeria lor, în crivăţul cel îngheţat.

— In fiecare zi, descopeream cu Passuk, urma înfundată pe care dormiseră, în zăpadă, cele două umbre, şi mult am fi dorit să le mai întâlnim odată înainte de a ajunge la Apa Sărată.

Nu trecu mult şi ne încrucişarăm cu Indianul care mergea deasemenea ca o fantomă, cu gâtul întins înspre Pelly.

El ne încredinţă că omul şi băiatul nu împărţiseră ca tovarăşi cinstiţi merindele, şi că de trei zile îl lăsaseră fără pic de făină. In fiecare seară îşi fierbea o ceaşcă cu făşii de piele din mocasinii lui, şi-o mânca. Dar şi pielea era aproape pe sfârşite. Era un Indian din cei de pe coastă, după cum mă lămuri Passuk, căci vorbea limba ei. Fiind străin de ţinutul ukonului, el nu cunoaştea drumul, cu toate acestea mergea drept spre Pelly. Cât mai era până acolo ? Cale cât de două somnuri? De zece? De-o sută? n'avea de loc idee. Ştia atât, că merge într'acolo şi ajunsese prea departe ca să se mai înapoieze.

Dându-şi seamă, că şi noi ajunsesem la aman cu hrana, nu îndrăzni să ne ceară măcar ceva de-ale gurii.

Passuk începu să măsoare pe sălbatec,

pe urmă se uită la mine, cu sufletul îndoit între el și mine întocmai ca o potârniche care-și vede puii în primejdie.

Mă uitai drept în ochii ei și îi zisei :

— Ceilalți s'au purtat rău cu omul acesta ; să-i dăm o parte din proviziile noastre ?

In ochii ei licări o rază de bucurie și iar cătă lung când la om, când la mine. Își strânse buzele într'o strâmbătură de asprime și-mi răspunse :

— Nu. Până la Apa Sărată mai e o groază de cale și moartea e la pândă. Să piară mai bine acest necunoscut decât bărbatul meu Charley.

Atunci omul o porni prin Tăcerea Albă către Pelly. In noaptea aceia, Passuk plânse. N'o văzusem niciodată plângând. Pricina nu putea fi fumul, fiindcă lemnele erau uscate. Rămăsei uimit de mâhnirea ei și-mi închipuii că inima ei de femee trebuia să fi slăbit în fața suferințelor și a misterului în care plutea.

Viața e un lucru ciudat. Mi-am zis-o adesea și mult timp am cugetat asupra ei ; cu toate acestea taina ei în loc de a mi se lumina, se întuneca tot mai mult pentru mine.

La ce bun, setea asta de viață ? E un joc la care nimeni nu câștigă. A trăi înseamnă a ne trudi și a suferi până când bătrânețea se abate grea peste noi, și până când. obosiți, lăsăm mâinile să cadă peste cenușile reci ale focurilor stinse.

Viața este crudă. Omul se naște și moare în dureri și, fiecare zi din viață și-a adus partea ei de necazuri și mâh-

niri. Cu toate acestea, când moartea îi întinde braţele, el îi întoarce faţa, se clatină, dă în genunchi, se apără de ea până la urmă. Şi ce dulce este moartea! Numai viaţa şi tot ce atârnă de dânsa, răneşte. Asta nu ne împiedică însă ca pe ea s'o iubim, iar pe moarte s'o urâm. Nu e ciudat aceasta?

Zilele ce urmară, mai nu vorbirăm nici Passuk, nici eu. Noaptea zăceam în zăpadă ca morţii şi dimineaţa o luam din nou la drum cu înfăţişarea noastră de fantome.

Viaţa se retrăsese din tot ce era în jurul nostru. Nu se mai pomenea nici de ptarmigani, nici de veveriţe, nici de iepuri — nimica! Râul curgea molcom sub platoşa lui cea albă. Îngheţase seva în copaci şi frigul te prăpădea ca acuma.

Noaptea stelele mi se păreau mai mari şi mai aproape şi sărcau şi tremurau înaintea ochilor noştri. Ziua, soarele cu dinţi ne orbia până într'atâta, că credeam că vedem mai mulţi sori. Lucea şi scânteia tot aierul şi zăpada părea o pulbere de diamante.

Nici o tresărire, nici un zgomot, nimic decât frigul înţepenitor şi — Liniştea Albă.

Cum vă spuneam, mergeam întocmai ca nişte fantome, ca într'un vis, fără să avem nici cea mai mică idee de timp. Dar feţele şi sufletele noastre erau întinse spre Apa Sărată şi picioarele noastre automatice ne purtau într'acolo. Poposirăm aproape de Takheena, fără să ne dăm seama. Ochii noştri priveau la

„Calul Alb" şi nu-l vedeam. Călcam în neştire mai departe. Nu mai simţeam nimica. Adesea ori cădeam în brânci în zăpadă şi la fiecare dată când cădeam, rămâneam cu feţele întinse spre Apa Sărată.

Ultimele provizii ce le mai aveam se terminaseră şi ele. Deşi le împărţisem cinstit cu Passuk ea cădea mai des ca mine şi, la Răspântia Caribuului, forţele o părăsiră cu totul. Dimineaţa ne apucă culcaţi sub singura noastră pătură, cu toate acestea nu mai reluărăm drumul. Eram hotărît să rămân acolo şi să mor cu Passuk, mână în mână, fiindcă îmbătrânisem cu câteva luni şi ajunsesem să cunosc ce-i dragostea femeei. Misiunea Haines se găsea încă la optzeci de mile dincolo de marele Chilcoot, al cărui vârf măturat de uragane, se înălţa mult deasupra liniei pădurilor.

Passuk îmi vorbi atât de încet, că trebuii să plec urechea până la gura ei, ca să pot să aud ce-mi spunea.

Şi atunci, pentrucă nu mai avea de ce să se sfiască de mine, îşi deschise inima şi-mi mărturisi dragostea ei şi alte lucruri pe care nu ajunsesem încă să le înţeleg.

Ea îmi zise :

— Charley, tu eşti bărbatul meu şi eu ţi-am fost întotdeauna o bună soţie.

Zi cu zi am făcut focul şi ţi-am preparat mâncarea, ţi-am hrănit câinii, am vâslit şi am deschis drumul şi toate astea fără un murmur.

Niciodată nu ţi-am spus că era mai

cald la tata acasă, sau că era hrană mai din belşug la Chilcat. Când îmi vorbeai. eu te ascultam ; când îmi porunceai, eu mă supuneam. Este drept, Charley?

Eu răspunsei :

— Da, aşa ei !

Şi din nou începu :

— Când ai venit la Chilcat şi când, fără măcar să-ţi arunci ochii spre mine, m'ai cumpărat şi m'ai dus ca pe un câine, te-am urât şi inima mi s'a umplut de amărăciune şi de teamă. Dar toate astea sunt acum departe ! Ai fost bun cu mine, Charley, cum este cineva pentru câinele lui. Măcar că 'n inima ta n'a fost loc şi pentru mine, te-ai purtat totuşi cu bunăvoinţă şi dreptate, cu mine. Am fost alături de tine în orice faptă îndrăzneaţă pe care ai îndeplinit-o şi marile întreprinderi pe cari le-ai condus. Te-am pus în gând alături de cei din alte rase, am văzut că-ţi ţineai locul cu cinste printre dânşii, că cuvintele tale erau înţelepte şi limba ta iubea adevărul.

Şi am ajuns să fiu atât de mândră de tine, că acum îmi simt toată inima şi toate gândurile pline de tine. Tu erai pentru mine ca soarele de vară când îşi plimbă tot timpul pe cer roata sa aurită. Aşa, ori încotro mă uitam eu nu vedeam decât soarele meu. Dar inima ta rămânea tot rece, Charley şi tot nu se găsea în ea nici cel mai mic loc pentru mine.

Şi eu răspunsei încă :

— Nu tăgăduesc. Era rece şi tu n'aveai loc într'însa, dar asta a fost odată.

Acum inima mea se topește ca zăpada primăvara, când soarele se arată. Toată învie sub marele desgheț. Apa curge vâjâind, tot ce-i verde înmugurește, se încolțește. Se aude potârnichea sburând, cântecul prihorilor și o întreagă armonie. Iarna a fost biruită. Passuk, și-acum știu ce-i dragostea femeei.

Ea zâmbi și lipindu-se mai strâns de mine murmură : — ce fericită sunt !

Rămase un timp nemișcată, de-abia respirând, cu capul răzimat de pieptul meu. Pe urmă, îmi șopti :

— Aici se termină drumul și puterile îmi sunt pe sfârșite. Dar aș vrea ca înainte de a mă odihni de veci, să-ți mai vorbesc și de alte lucruri.

Odată e mult de atunci, pe vremea când eram încă o fetiță la Chilcat, mă jucam singură de tot printre teancurile de blănuri din coliba tatălui meu : bărbații erau duși la vânătoare iar femeile și băeții aveau treabă cu căratul cărnii.

Era în primăvară. Și eram singură. Un urs mare și flămând, care atunci se deșteptase din somnul în care zăcuse toată iarna, căci blana îi făcea cute pe oase, își vârî în colibă, mormăind. În clipa aceea fratele meu se întorcea cu întâia căruță de carne. El începu să se lupte cu ursul, ajutându-se cu tăciunii din foc, iar câinii încă nedeshămați, cu sania târâș după ei, năvăliră asupra dihaniei. Se deslănțui o luptă și un tărăboi mare, se rostogoliră peste foc. teancurile de blănuri se împrăștiară și toată coliba fu răvășită.

La urmă ursul căzu doborît. Dar în gură îi rămăseseră degetele fratelui meu şi toată faţa băiatului era brăzdată de zgârieturile groase ale ghiarelor fiarei.

Luat-ai tu seama la Indianul de pe pista dela Pelly? La mătuşa lui fără degetul gros şi la mâna cealaltă ce şi-o încălzea înaintea focului? Era fratele meu acela! Şi n'am voit să-i dau să mănânce şi l-am lăsat să plece în Pustia Albă, fără de hrană.

Astfel a fost, fraţilor, dragostea lui Passuk, care a murit lângă răspântia Coribuului, în zăpadă.

A fost într'adevăr o dragoste mare, de s'a lepădat de fratele ei pentru omul care o târa pe pistă de obidă şi foame şi către un crud sfârşit. Mai mult încă: dragostea i-a fost atât de mare, că s'a jertfit chiar şi pe sine. Ascultaţi:

Inainte de a închide pleoapele pentru totdeauna, îmi luă mâna şi mi-o băgă în sân sub cojocelul ei de piele de veveriţă. Dădui de un săculeţ îndesat şi înţelesei însfârşit, de ce slăbise sărmana atât. N'a fost zi să nu ne împărţim drept şi cu sfinţenie hrana noastră, până la cea din urmă bucăţică, dar ea nu mânca decât jumătate din porţia ei. Restul, trecuse mereu în săculeţul din sân.

— Aci se sfârşeşte, începu ea, calea pentru Passuk. Pentru tine însă, Charley, ea merge mai departe, deasupra marelui Chilcoot, până la Misiunea Haines, lângă mare. Ea duce, luminată de

mulţi sori. mai departe, prin ţări necunoscute şi prin mări străine, e lungă şi încărcată de onoare şi de glorie.

Ea duce la colibele multor femei şi soţii bune dar nu te va duce niciodată la o dragoste mai mare ca aceea a lui Passuk.

Ştiam bine că ce spunea era adevărat, simţii însă că-mi pierd minţile şi aruncai cât colo săculeţul jurându-i că nu voi merge mai departe. Ochii ei se acoperiră cu lacrămi şi sfârşi cu aceste vorbe :

— Sitka Charley a trăit cu cinste printre oameni şi nu şi-a călcat cuvântul niciodată. Nu mai ţinc oare la cinste de spune asemenea vorbe deşarte aici lângă Răspântia Coribuului ? Uitat-a oare pe cei dela Forty-Mile, care i-au dat cele mai bune din proviziile lor şi cei mai de frunte dintre câinii lor ? Până acuma Passuk a fost mereu mândră de bărbatul ei ; el să se ridice, să-şi tragă tălpiţele şi să plece la drum mai departe, dacă vrea să-şi păstreze stima ei.

O ţinui în braţe până ce îngheţă de tot, pe urmă mă ridicai, căutai săculeţul şi reluai drumul clătinându-mă, căci genunchii nu mă mai ţineau, îmi vâjâiau urechile, ameţeam şi aveam năluciri. Mi se părea că revăd drumurile de multă veme uitate, pe care le bătusem în copilăria mea. Mă vedeam la sărbătoarea polatciului, stând lângă tingirile pline şi cântând şi jucând, înaintea bărbaţilor şi fetelor, la sunetul unor tobe făcute

din piele de cal de mare. Sau mi se părea că Passuk mă ţinea de mână şi că veghea lângă mine când mă culcam să dorm. De mă poticneam şi cădeam, mi se părea că ea mă ridică. Ea îmi arăta calea.

Sitka Charley dete perdelele cortului la o parte. Era la amiază.

Spre Sud, soarele dispărând după posomorîta colină Henderson, rezema pe orizont discul său îngheţat. De jur împrejur razele cu dinţi străluceau. Bruma împânzea văzduhul cu o reţea scânteietoare, ca nimbul ce înconjoară capul Domnului. La câţiva paşi de cort, pe marginea pistei, un câine lup, cu părul ridicat ţepi de frig, întindea botul ascuţit, urlând a moarte.

LEGEA OMULUI ALB

Valul căutătorilor de aur urca spre miază-noapte, în Alaska, şi nu se putea ca Hans Nelson şi nevasta lui Edith să să nu fie prinşi de flux şi târâţi spre Klondyke. Toamna anului 1897 îi găsi la Dyea, dar cum nu aveau bani ca să-şi transporte echipamentul prin Trecătoarea Chicoot şi să-l îmbarce până la Dawson, Hans Nelson munci toată iarna în vechia lui meserie de tâmplar şi puse umărul la ridicarea oraşului-ciupercă Skaguay. Stătu în cumpănă, nehotărît, şi toata iarna auzi Alaska ispitindu-l. Golful Latuya îl chema mai tare decât toate, şi vara lui 1898 îi găsi, pe el şi pe nevastă-sa, prin labirintul acelei coaste sdrenţuite în nişte luntri indieneşti, lungi de şaptezeci de picioare. Erau cu ei şi mai mulţi Indieni şi trei albi. Pieile-Roşii îi debarcară, pe ei şi calabalâcul lor, într'o scobitură singuratică a

coastei, la vreo sută de mile la nord de Latuya-Bay şi se întoarseră la Skaguay. Cei trei albi rămaseră, căci făceau parte din expediţia proiectată. Fiecare pusese o parte egală pentru cumpărarea echipamentului şi câştigul trebuia iarăşi împărţit egal. Edith Nelson se angajase să facă bucate pentru toţi şi urma să primească şi ea partea ei ca un bărbat.

Mai întâi doborîră nişte brazi şi clădiră o cabină cu trei încăperi. Paza cabinei era în sarcina Edithei. Bărbaţii, de partea lor, aveau să caute aur, ceeace şi făcură, şi să-l găsească, ceeace iarăşi izbutiră. Nu dăduseră peste cine ştie ce comoară uimitoare, ci numai de un filon destul de sărăcăcios, care — după ceasuri lungi de trudă înverşunată — producea fiecăruia între cincisprezece şi douăzeci de dolari pe zi. Vara scurtă din Alaska ţinu mai mult ca de obicei. Ei se folosiră de acest lucru şi amânară înapoierea la Skaguay, până în ultima clipă.

Dar atunci fu prea târziu ; făcuseră o învoială cu o ceată de mai multe duzini de Indieni din partea locului, ca să se alipească şi ei acestora din urmă, în călătoria lor de toamnă dealungul coastei. Siwashii aceştia aşteptaseră într'adevăr pe albi până nu se mai putuse, apoi plecaseră. Nu-i mai rămânea micei expediţii, decât să aştepte vreo ocazie. Intre timp se apucară să spele aurul şi să-şi pregătească o provizie de lemne de foc.

Vara indienească se lungise ; dar de-

odată, ca o izbucnire neașteptată de trompetă, îi surprinse iarna. Sosi într'o singură noapte și minerii se treziră cu vântul care urla biciuind zăpada și înghețând apele. Venea viscol după viscol și, între ele, să lăsase o tăcere pe care nu o întrerupea decât mugetul valurilor pe malul pustiit, unde spuma sărată înțurțura plaja cu ciucuri și chiciură înghetată.

In cabină, toate mergeau bine. Purcoiul de pulbere de aur cântărea cam cât ar trage la cântar vreo opt mii de dolari și tovarășii nu puteau fi nemulțumiți. Bărbații își făcuseră un fel de șoșoni pentru zăpadă, vânaseră până-și umpluseră de carne proaspătă cămara de merinde, și, în nopțile lungi, jucară nesfârșite partide de whist și de pedro. Și pentru că minele nu mai mergeau, Edith Nelson îi lăsă pe bărbați să facă ei focul și să spele vasele, iar ea le cârpea ciorapii și hainele.

Nimeni nu se plângea, nici nu se certa în cabină, și ades se felicitau unul pe altul de fericirea întregei bande. Hans Nelson era liniștit și prietenos, iar Edith câștigase de multă vreme adânca lui admirație pentrucă știa să se împace așa de bine cu lumea. Harkey, unul din tovarăși, de fel din Texas, lung și slab, era de o mare amabilitate, neobișnuită la oamenii tăcuți, de felul lui; și atâta timp cât nimeni nu-i contrazicea teoria lui că aurul crește ca iarba, era un camarad minunat.

Al patrulea membru al bandei, Mi-

chael Dennin, stârnea, cu spiritul lui irlandez, veselia întregei gospodării. Era înalt, puternic, gata să-i sară ţandăra pentru lucruri de nimic, dar plin de voie bună care nu se dădea bătută nici sub greutatea şi sub încordarea celor mai grele momente.

Al cincilea şi cel din urmă, Dutchy, se lăsa, fără nici o supărare, tachinat de toată banda. Mergea până într'acolo cu bunăvoinţa, încât îi făcea pe toţi el singur să râdă pe socoteala lui, numai ca să întreţie veselia. Se părea că-şi alesese ca rost al vieţii, să facă lumea să râdă. Nici o ceartă scrioasă nu întunecase însă seninătatea micei familii, şi cum fiecare putea de acum arăta peşin o mie şase sute de dolari ca produs al muncii dintr'o scurtă vară, între ei domnea o atmosferă de belşug bine hrănit şi sătul.

Şi iată că Neprevăzutul se înfăţişă.

Se aşezară tocmai la masă să ia breakfastul, — gustarea de dimineaţă. Deşi trecuse acum de ceasurile opt (ora de breakfast fusese, se înţelege, întârziată de când nu mai aveau de lucru la mină), o lumânare înfiptă în gâtul unei sticle lumina încă masa. Edith şi Hans şedeau fiecare la un cap al mesei. Pe una din laturi, cu spatele către uşă, şedeau Harkey şi Dutchy. In faţa lor, locul era încă gol; Dennin nu sosise.

Hans Nelson privi scaunul neocupat, clătină din cap agale şi, făcând pe prostul, zise:

— El e totdeauna primul la înfulecat.

Ce o fi păţit? Te pomeneşti că-i bolnav!

— Unde a fi Michael? întrebă Edith.

— S'a sculat niţeluş înaintea noastră, răspunse Harkey, şi a plecat.

Un zâmbet şiret lumină faţa lui Dutchy. Avea aerul că ştie pricina lipsei lui Dennin şi făcea chipurile pe misteriosul, pe când ceilalţi îl copleşeau cu întrebările. Edith se duse să arunce o privire prin odaia bărbaţilor şi se întoarse la masă. Hans o privi, şi ea dete din cap spunând:

— Niciodată n'a întârziat la masă.

— Nu mai pricep, zise Hans; are o poftă de mâncare cât un cal.

— A intrat în anul morţii, întări Dutchy, clătinând din cap.

Şi toată lumea începu să glumească pe seama tovarăşului şi a acestei lipse a lui.

— Păcat de el! zise Dutchy.

— De ce? întrebară toţi într'un glas.

— Bietul Michael, — urmă să-l bocească Dutchy.

— Ei, ce-i cu el? Ce are? întrebă Harkey.

— Are, că nu-i mai este foame. I-a pierit foamea. Nu-i mai place crăpelniţa.

— S'o crezi tu! pufni în râs Harkey. Nu vezi cum îşi înfundă capul până peste urechi în strachină?

— Numai aşa ca să nu se arate nepoliticos cu madam Nelson, îi tăiă vorba Dutchy. Las'că ştiu eu ce spun. Cu el nu-i a bună... De ce nu-i aici?... Pentrucă a plecat. De ce a plecat? Ca să-şi facă

poftă de mâncare. Cum îşi face poftă?... Umblă încoa şi'ncolo cu picioarele goale prin zăpadă! Ehei, nu ştiu eu?... Intocmai cum fac bogătaşii ghiftuiţi, care aleargă după poftă, când au pierdut-o. Michael are o mie şase sute de dolari. De-aia, pesemne, i-a pierit pofta de mâncare. Iar acum, fuge după ea. Deschideţi numai uşa şi o să-l vedeţi cu picioarele goale în zăpadă. Dar pofta de mâncare n'o s'o vedeţi; şi-aici e buba. Când o da el cu ochii de pofta de mâncare, o s'o înşface şi o să vie cu ea la masă.

Cu prostiile lui, Dutchy îi făcu pe toţi să pufnească în râs. Dar nu se potoli bine zgomotul râsului, când uşa se deschise şi Dennin intră. Se întoarseră să-l vadă. Ţinea în mână o puşcă. In timp ce îl priveau însă, el duse arma la ochi şi trase de două ori. La primul foc, Dutchy căzu cu faţa pe masă răsturnând ceaşca cu cafea şi rămase nemişcat, cu părul lui galben plutind în zeama din strachină. Cu fruntea apăsând marginea farfuriei aceasta i se lipise de păr şi se ţinea drept în sus, făcând un unghiu de 45°... Harkey sărise în picioare, când al doilea foc pocni. Se prăbuşi cu faţa pe duşumea, icnind un „Doamne"! care gâlgâi şi i se topi în gâtlej.

Era Neprevăzutul! Hans şi Edith rămaseră trăzniţi. Şedeau la masă, cu corpul ţeapăn, cu ochii holbaţi, fascinaţi de ucigaş. Ei îl vedeau nelămurit prin fumul prafului de puşcă şi în tăcerea sinistră nu se auzea decât picu-

reala zemei vărsate de Dutchy, care se scurgea, pe podele. Dennin deschise culasa armei şi zvârli tuburile goale ale cartuşelor. Ţinând puşca în mâna dreaptă cu cea stângă scormonea prin buzunar ca să scoată alte cartuşe.

Era gata să le vâre în culasă, când Edith Nelson se trezi din buimăceală. Vedea bine că Dennin avea de gând să-i omoare, pe Hans şi pe dânsa. Timp de poate trei secunde fusese orbită şi paralizată de înfăţişarea îngrozitoare şi de neînchipuit sub care se arătase Neprevăzutul. Dar numaidecât ea fu la înălţimea împrejurărilor şi se pregăti de luptă. Şi luptă cu fapta, căci se azvârli ca o pisică pe ucigaş înhăţându-i legătura dela gât cu amândouă mâinile. Isbitura corpului ei îl făcu să se clatine câţiva paşi înapoi. Incercă să se desbare de ea şi să nu scape arma din mână. Treaba nu era însă uşoară, căci trupul vânjos al femeei devenise ager ca o pisică. Ea se aruncă într'o parte şi ţinându-l mereu de gât, fu cât pe ce să-l îngenunche.

El sări iar în picioare, se înţepeni bine şi începu să se învârte repede-repede ca o sfârlează. Ea nu-l slăbi; corpul ei descria un cerc, ca un vârtej în jurul lui, aşa de tare, încât picioarele-i nu mai atingeau duşumeaua; se învârtea în aer, dar mâinile îi erau mereu încleştate în beregata lui. Un scaun opri vârtejul; om şi femeie căzură pe duşumea, zbătându-se cu turbare, şi căderea îi rostogoli până în mijlocul odăii.

Hans Nelson rămăsese în urma nevestei sale cu o jumătate de secundă; lucrarea spiritului şi a nervilor lui era mai înceată. Organismul lui, mai puţin fin, avu nevoie de o jumătate de secundă mai mult, în faţa neprevăzutului, ca să se dumirească, să ia o hotărîre şi să lucreze. Edith sărise pe Dennin şi-l înhăţase de gât, când Hans se ridică în picioare. Dar el nu avea stăpânirea de sine a ei: era prins de o furie oarbă, de o turbare fioroasă. In clipa în care se sculase de pe scaun deschise gura şi scoase un strigăt, jumătate răcnet, jumătate răget. Vârtejul celor două trupuri se şi pornise când, răcnind şi mugind, el sări după ei şi-i ajunse, tocmai când se rotogoleau pe podea. Hans se svârli asupra bărbatului şi începu să care nebuneşte cu pumnii în el. Lovituri de baros nu altceva. Când Edith simţi că loviturile cu care răspundea Dennin se muiau, îl slăbi din mâini şi se dete în lături. Ea rămase pe podea gâfâind şi privea. Loviturile furioase căzdeau ca grindina, dar Dennin părea că nu le mai bagă în seamă şi nici nu mai mişca. Atunci ei îi veni în gând, că poate omul îşi pierduse cunoştinţa. Ii strigă lui Hans să se oprească, îi mai strigă odată; dar el nu se sinchisea, nu-i auzea glasul. Femeia îl apucă cu putere de braţ, dar asta nu-l încetini decât foarte puţin din treabă.

Ea nu raţionase imboldul, care o împingea să oprească braţul lui Hans. Nu era nici vreun sentiment de milă, nici

acel „Să nu faci asta" al religiei. Era mai degrabă un sentiment al legei, al moralei rasei sale şi a tot ce o înconjurase în tinereţe, care o împingea acum să-şi pună trupul între bărbatul ei şi ucigaşul lipsit de apărare. Numai în clipa în care îşi dete seama că loveşte în nevasta lui, Hans se opri. El se lăsă împins în colo de ea, aşa cum un câine fioros dar supus ascultă de stăpân. Asemănarea mergea chiar mai departe: In fundul beregatei lui, ca în aceea a unei fiare, furia lui Hans răgea, mârâia. Şi de câteva ori dădu semne că vrea să se repeadă din nou asupra prăzii. Numai că nevastă-sa îl împiedica, punându-i-se repede în cale.

Edith îl făcu încetul cu încetul să dea tot mai mult înapoi. Niciodată nu-l văzuse în aşa hal, şi acum. mai mare îi era frica de el, decât de Dennin, în toiul bătăliei. Nu-i venea a crede că acea fiară turbată era Hans al ei, şi fu apucată deodată de teama instinctivă; ca el să nu-i sfărâme mâna între dinţi, ca un animal sălbatec. Timp de mai multe clipe, Hans se aţinu când din dreapta, când din stânga, ferindu-se să-i facă femeii vreun rău, dar încăpăţânat în dorinţa lui de a sări iar la atac.

Ea însă nu-l slăbi, până ce nu văzu că începe să se cuminţească şi că s'a astâmpărat.

Amândoi se ridicară. Hans se clătină rânjind până la perete, în care se propti. In gâtlejul lui mârâitul mai ţinu câteva clipe, apoi se stinse.

Momentul reacțiunei sosise. Edith, în mijlocul odăii, își frângea mâinile, gâfâind, cu inima zvâcnitoare, cu trupul întreg prins de un tremur.

Hans nu vedea nimic, dar ochii Edithei priveau nebunește fiecare amănunt al scenei care se desfășurase. Dennin zăcea lungit jos, fără mișcare. Scaunul răsturnat în vârtejul smintit, lângă el. Peste ea, arma, având culasa încă deschisă. Cele două cartușe îi scăpaseră jos din mână; n'avusese răgazul să le bage în pușcă și le ținuse până ce-și pierduse cunoștința.

Harkey era întins cu fața la pământ, așa cum căzuse, iar Dutchy sta tot aplecat pe masă, cu moțul de păr galben în zeamă, și cu farfuria rămasă așa în unghiu de 45°. Farfuria înțepenită în poziția asta, o fascina. Cum de nu cădea? Era caraghios: nu era în firea lucrurilor ca o farfurie de ciorbă, să stea așa ridicată pe o masă, chiar dacă acolo un om doi fuseseră uciși.

Ea se întoarse spre partea unde se găsea Dennin, dar ochii ei reveniră curând la farfuria în echilibru. Prea era caraghios lucru! Fu prinsă de o nevoie isterică să râdă. Atunci băgă de seamă tăcerea și uită de farfurie, simțind un dor grozav ca ceva să se întâmple. Picureala monotonă a zemii pe podea mărea mai mult tăcerea. Dece oare nu făcea Hans nimic, nu spunea nimic? Ea se uită la el și dete să-i vorbească, când, deodată i se năzări că limba nu mai voia să-și îndeplinească slujba obicinuită. Simți

în gâtlej o durere ciudată, gura îi era uscată şi zgrunţuroasă. Singurul lucru pe care-l putea face, era să se uite la Hans, care o privea şi el.

Deodată tăcerea fu sfâşiată de un zgomot ascuţit, metalic. Ea dete un ţipăt şi privi spre masă: căzuse farfuria. Hans oftă ca trezit din somn. Zgomotul farfuriei, îi readuse la viaţă, într'o lume nouă. Cabina cuprindea această lume nouă, în care de acum aveau să trăiască şi să se mişte: cabina cea veche dispăruse pentru totdeauna. Orizontul vieţii lor era cu totul nou şi străin.

Neprevăzutul îşi aşternuse vrăjile pe faţa lucrurilor schimbând perspectiva, jucându-se şi jonglând cu valorile lucrurilor şi amestecând realitatea cu imposibilul într'o zăpăceală şi încurcătură turburătoare.

— Doamne sfinte, Hans! fură primele cuvinte ale Edithei.

El nu-i răspunse, dar holbă la ea ochii plini de groază. Apoi, domol, privirile începură a-i rătăci prin odaie, pentru prima dată, şi-şi dete seama de amănunte. După aceea îşi puse şapca în cap şi se îndreptă spre uşă.

— Unde te duci? îl întrebă Edith chinuită de spaimă.

Cu mâna pe clanţă, el se întoarse şi spuse:

— Să sap gropile.

— Nu mă lăsa, Hans, singură — ochii ei făcură înconjurul odăii — cu ce e pe aici.

— Gropile tot trebuc făcute, acu ori mai târziu.

— Dar nici nu ştii câte!... întâmpină ea disperată. Ii văzu şovăirea şi adăogă:

— Ori cum merg şi eu cu tine, să-ţi ajut.

Hans se trase înapoi până la masă, şi maşinalicește curăţi mucul lumânării. Apoi împreună, făcură o inspecţie. Harkey şi Dutchy erau morţi amândoi, morţi, de-ţi făceau groază, din cauza focurilor trase de la un pas.

De Dennin, Hans nu voi să se apropie şi Edith fu silită să-l cerceteze singură.

— N'a murit, zise ea către Hans.

Se aplecă mai mult peste ucigaş şi-l privi.

— Ce ai zis? întrebă Edith, auzind o mormăială nedesluşită în gâtlejul bărbatului ei.

— Am zis că... e mai mare ruşinea că n'am putut să-l dau gata, răspunse el.

Edith sta tot plecată deasupra corpului.

— Pleacă de lângă el, porunci Hans crunt.

Ea îl privi speriată. Intre timp el ridicase de jos puşca lui Dennin şi o încărcă.

— Ce umbli să faci? strigă ea, ridicându-se dintr'odată.

Hans nu răspunse dar îl văzu că ia arma la ochi. Atunci apucă ţeava cu mâna şi o abătu în sus ţinând-o aşa vârtos. El răcni răguşit:

— Lasă-mă! şi încercă să-i smulgă

arma Dar ea se apropiă şi se agăţă de el.

— Hans, Hans, trezeşte-te! Nu fii nebun!

— A omorît pe Harkey şi pe Dutchy, trebue să-l omor.

— Nu se cade, Hans! Avem legi!

Un hohot de râs rânjit îi arătă Edithei cât de puţin îi păsa lui Hans de puterea legii, într'un astfel de ţinut, apoi el repetă agale, fără îndârjire, încăpăţânat:

— A omorît pe Dutchy şi pe Harkev!

Vreme îndelungată ea discută cu el; dar argumentele nu veneau decât dintr'o singură parte; el se mulţumea să bâiguiască iar şi iar:

— A omorât pe Dutchy şi pe Harkey!

Dânsa nu se putea sustrage educaţiei pe care o primise de mic copil şi nici influenţei sângelui din vine. Ea moştenise legea şi pentru ea o purtare dreaptă însemna împlinirea legei. Nu vedea cu putinţă alt drum de urmat. Luând locul legei, Hans nu putea fi mai îndreptăţit decât însuşi Dennin. Incă un păcat, repeta dânsa, nu îndreaptă pe cel dintâi. Pentru pedepsirea lui Dennin nu era decât o singură cale: legea obştească. In cele din urmă Hans se muiă.

— Bine. Fă cum vrei. Fă-ţi de cap. Dar să vezi că mâine, poimâine, o să ne omoare el pe noi, pe mine şi pe tine.

Ea scutură din cap şi întinse mâna cerându-i arma. El, gata să i-o dea, avu o clipă de codire şi se rugă:

— Lasă-mă, zău, să-l omor...

Din nou ea dete din cap şi el vru tocmai să-i întinză arma, când, uşa se deschise şi un Indian intră fără să fi bătut la uşe. Un val de vânt şi de zăpadă intră cu el. Ei se întoarseră cu faţa la el. Hans ţinând încă puşca în mână. Nepoftitul prinse dintr'o privire toată scena, dar nici nu clipi: văzu cei doi morţi şi pe rănit, dar pe faţa lui nu se ivi nici un fel de uimire, nici măcar curiozitate. Harkey era culcat la picioarele lui, dar el nu-l băgă în seamă. Intrucât îl privea pe el ,corpul lui Harkey nici nu exista.

— Straşnic vânt, fură primele lui cuvinte — în loc de: bună-ziua. Ce mai faceţi? Sunteţi bine, sănătoşi?

Hans, tot cu puşca în mână, era sigur că Indianul îl lua pe el drept autor al crimelor, aruncă o privire rugătoare către nevastă-sa. Ea zise, cu o voce care trăda sforţarea.

— Bună ziua, Negook. Nu, prea bine. De greu necaz am dat.

— Păi, rămâneţi cu bine, mă duc, tare grăbit, zise Indianul şi fără ca să aibe aerul de a fi câtuşi de puţin grăbit, trecând tacticos peste băltoaca roşie de pe podea, deschise uşa şi eşi.

Bărbatul şi femeea se uitară unul la altul. Hans gâfâia:

— Crede că isprava am făcut-o noi, cu!

Edith, un moment, rămase tăcută. Dar numai decât — ca femeie care nu-şi pierde lesne capul — zise scurt:

— Ce ne pasă de ce crede el? De asta, ne-om îngriji mai încolo. Deocamdată

să-l legăm bine pe Dennin, ca să nu poată fugi.

Hans nu voi, în ruptul capului, să se atingă de Dennin; Edith atunci îl legă cobză, ea singură de mâini şi de picioare. Apoi dânsa şi cu Hans eşiră în zăpadă. Pământul era îngheţat, rezista la loviturile de târnăcop. Atunci strânseră câte-va uscături, măturară zăpada şi pe locul îngheţat făcură un foc. După un ceas, pământul se desgheţase pe câteva degete adâncime. Inlăturară cu lopata partea muiată şi aprinseră acolo focul iar. Inaintau în adâncime, nu mai mult ca la două-trei degete pe oră.

Fu o trudă aspră şi amarnică. Zăpada repezită de vânt nu lăsa focul să ardă cum se cade, iar crivăţul îi biciuia, răzbind prin haine, îngheţându-le trupul. Vorbiau puţin, căci nu se putea auzi din cauza viforniţei. Se întrebau mereu, cam ce pricină l-o fi împins pe Dennin; în afară de asta însă se ţineau tăcuţi, copleşiţi de grozăvia tragediei.

Pe la ceasul unu, aruncând o privire în spre partea cabinei, Hans dete să înţeleagă că-i era foame. Dar Edith îi răspunse:

— Nu, nu acuma Hans, n'aşi fi în stare să mă întorc singură în cabină în halul în care e, să gătesc mâncarea.

La ceasurile două, Hans o întrebă dacă vrea s'o însoţească el; dar dânsa îl ţinu la lucru, şi pe la patru, amândouă gropile erau săpate. Nu erau adânci, abia de vreo patru picioare, dar atâta era destul. Se lăsase noaptea. Hans luă sania,

şi cei doi morţi fură căraţi prin viscol şi noapte, spre mormintele lor îngheţate. Convoiul funebru n'avea nimic impozant, sania se scufunda prin troienele grămădite şi amândoi trăgeau din greu. Nici omul, nici femeea, nu mâncaseră nimic, din ajun, şi erau rupţi de oboseală şi de foame. Nu aveau putere să ţie piept vântului şi din când în când viscolul îi trântea. De câteva ori se răsturnă şi sania, şi fură nevoiţi să încarce din nou poverile lugubre. Ultima sută de picioare, ducea în sus pe o costişe aproape dreaptă. Trebuiră s'o urce în patru labe, ca animalele, făcând din braţele lor picioare şi înfigându-şi mâinile în zăpadă.

Cu toate astea, în două rânduri, fură traşi înapoi de greutatea saniei; alunecară şi căzură până în josul povârnişului, cu toţii, deavalma, viii cu morţii, încurcaţi în şleaurile saniei.

— Mâine, o să pun două cruci cu numele lor, zise Hans după ce gropile fură astupate.

Edith plângea. Câteva crâmpeie de rugăciune ciuntite, fu tot ce putuse ea îngâna drept slujbă de înmormântare. Apoi bărbatul trebui s'o ducă aproape în braţe până la cabină.

Dennin îşi venise în fire. Se svârcolise şi se rostogolise în dreapta şi în stânga, făcând zadarnice sforţări ca să scape din strânsoarea frânghiilor. Şi privi pe Hans şi pe Edith cu ochi sclipitori, dar nu vorbi. Hans tot se încăpăţâna să nu-l atingă pe ucigaş şi, încruntat, se uita la

Edith cum îl târâia pe duşumea spre odaia bărbaţilor. Dar cu toate opintirile ei, ea tot nu reuşi când fu vorba să-l ridice de jos, ca să-l urce în pat.

— Mai bine m'ai lăsa să-l achit; n'am mai avea pe urmă cine ştie ce încurcături, bolborosi între dinţi Hans, mai încercând odată s'o înduplece.

Dar Edith scutură din cap şi se aplecă iar deasupra sarcinei. Se miră când simţi că trupul se ridică uşor şi înţelese că Hans de mila ei pusese mâna să ajute.

Apoi trebui curăţată bucătăria. Dar podeaua striga mereu tragedia, pânăce Hans, trase scândurile la rândea, încingând cu talaşul însângerat un foc în maşină.

Zilele veneau şi plecau. Era în ele multă întunecime şi tăcere, întreruptă numai de viscolele şi tunetul care mugea pe plajă, unde talazurile îngheţau. Hans asculta de cele mai mici porunci ale Editheï. Toată straşnica lui iniţiativă se topise, Ea rânduise un anumit fel de purtare faţă de Dennin; omul ei o lăsă să lucreze, cum ştia ea. Ucigaşul era pentru ei o ameninţare statornică.

Se putea în tot minutul întâmpla, ca el să se libereze din legături şi trebuia de aceea să-l vegheze zi şi noapte. Bărbatul şi femeea şedeau lângă el cu arma încărcată. La început Edith încercă să facă de gardă opt ore, dar prea era mare încordarea; apoi, ea şi Hans făcură cu rândul, câte 4 ore. Cum aveau nevoia să şi doarmă, şi cum veghea ţinea ziua şi noaptea, tot timpul cât erau trezi le

trecea cu paza lui Dennin. Abea de mai aveau vreme să-şi facă nitică mâncare. şi să spintece lemne.

După vizita aşa nelalocul ei a lui Negook, Indienii ocoleau coliba. Edith îl trimise pe Hans la sălaşele lor, să-i roage să-l ia pe Dennin cu ei într'o barcă şi să-l ducă, dealungul coastei, până la cel mai apropiat sat de albi, sau până la antrepozitul vreunui trader; dar nu primiră. Atunci Edith se duse ea însăşi să-l vadă pe Negook, care era mai marele peste sătuc. Indianul vedea limpede răspunderea în care se vâra, şi limpede şi amănunţit îi lămuri cum vedea el lucrurile:

— E la mijloc aici o încurcătură de ale voastre, de ale albilor. nu una de Siwashi. Dacă oamenii mei v'ar da o mână de ajutor, treaba asta devine o daraveră Siwash. Când o chestie a albilor se amestecă cu una a Siwashilor se face o daraveră mare de tot. care nu se mai poate pricepe şi care nu se mai isprăveşte. Să te bagi în daraveri nu face. Oamenii mei nu fac nici un rău. Dece v'ar ajuta şi s'ar vârî iac'aşa din senin în bucluc?

Atunci Edith se înapoiă în cabina ei tragică şi la veşnicele ei veghieri, cu rândul, de câte patru ceasuri. Uneori, pe când era de streajă şi şedea lângă prizonier cu arma încărcată pe genunchi, ochii îi se împâinjeneau şi adormea. Ea se trezea totdeauna cutremurându-se înhăţând arma, cu ochii ţintă la el. Adevărate zguduiri nervoase, cari n'o puteau

duce la nimic bun. Avea atâta spaimă de el, încât, chiar trează, nu se putea ţine să nu tresară toată, şi să nu apuce puşca, decum mişca dânsul, cât de cât, sub pătură.

Edith clocea o criză de nervi, şi o ştia. Începură mai întâi să i se bată ochii, şi era nevoită să-i închidă ca să-i mai liniştească; ceva mai târziu, pleoapele fură cuprinse de o clipeală nervoasă pe care nu o putea stăpâni. Dar ceeace făcea încordarea de nervi mai greu de îndurat, era că nu putea uita scena tragediei. Simţea aceeaşi groază ca şi în prima dimineaţă când Neprevăzutul intrase în cabină şi pusese stăpânirea pe ea.

Hans era atins în alt chip. Pe el îl hărţuia gândul neadormit că era datoria lui să-l omoare pe Dennin şi, ori de câteori îl păzea pe prizonierul lor legat sau se afla lângă el, Edith tremura de teamă, ca Hans să nu adauge încă o crimă la isprăvile din cabină.

Hans îl înjura într'una păgâneşte pe Dennin şi se purta crunt cu el. Faţă de Edith încerca să-şi ascundă pornirea ucigaşe ce-l stăpânea, şi-i spunea:

— Ai să vrei tu, curând, să-l omor, dar atunci n'o să vreau eu. M'aşi îmbolnăvi.

Totuşi, în repetite rânduri, ea se strecură în odaie, când nu era rândul ei de pază şi surprinse pe cei doi oameni ţintindu-se din ochi unul pe celălalt, neclintiţi, fioroşi, fiare sălbatice amândoi. Pe faţa lui Hans se citea pofta de a ucide; pe a lui Dennin ,cruzimea şi furia şoarecelui prins în cursă. Atunci ea ţipa:

— Hans, deşteaptă-te!

Şi el îşi venea în fire, dat pe faţă, ruşinat, dar fără căinţă.

Şi atunci Hans deveni un alt factor al problemei pe care Neprevăzutul o pusese Edihtei Nelson. La început, era numai chestia, ce cale trebuia urmată în ceeace-l privea pe Dennin, şi, părerea ei era, că trebuia ţinut prizonier până ce-l vor fi putut preda unui Tribunal în drept să-l judece. Dar de acum, intra în joc însuşi Hans şi femeia vedea că era vorba aci de minţile şi viaţa lui. Nu-i trebui mult ca să mai descopere că şi puterile şi rezistenţa ei, deveneau o latură a problemei. Incepea s'o răpuie povara încordării; braţul ei avea zmuciri şi tremurături involuntare. Mâncarea-i scăpa din lingură şi nu se mai putea încrede în braţul ei suferind. Bănuia că trebuie să fie vreo formă de epilepsie şi se întreba înspăimântată, până unde ar putea s'o ducă. Ce s'ar întâmpla dacă ea s'ar năruí biruită? Şi vedenia pe care i-o arăta un viitor foarte cu putinţă, când Dennin şi Hans ar fi rămas singurii locuitori ai cabinei, îi mărea încă şi mai mult grozăvia chinului.

La sfârşitul zilei a treia, iată că Dennin începu să vorbească. Prima lui întrebare fu:

— Ce aveţi de gând să faceţi cu mine?

Şi întrebarea asta o repeta în fiecare zi, şi de mai multe ori pe zi. Edith răspundea de fiecare dată, că va fi negreşit pedepsit după slova legii. La rândul ei, dânsa-i punea zilnic întrebarea:

— Dece ai făcut omule, ce ai făcut? — la care el nu răspundea nici odată.

Mai mult încă, întrebarea asta îl înfuria cumplit; turba şi se svârcolea în frânghiile cari îl legau. Ii ameninţa cu câte şi mai câte, pentru când o fi el scăpat, lucru de care-i încredinţează el că se va întâmpla, mai curând ori mai târziu. In clipe de acelea, ea ridica cele două cocoaşe ale armei şi se ţinea gata să-l întâmpine cu un plumb omorîtor, dacă ar fi reuşit să se deslege şi tremurând toată, gâfâind de emoţie şi încordare, îl silea să-şi întoarcă faţa 'ncolo.

Dar, dela o vreme, Dennin se făcu mai mlădios.

Ea îşi dete socoteală, că-l obosea statul nemişcat pe spate. Incepu să ceară şi să se roage să fie deslegat. Ii făgădui marea cu sarea: că n'o să le facă nici un rău, că o să se ducă el însuş într'un sat de pe coastă să se predea autorităţilor, că o să le dea partea lui de aur şi o să plece undeva, în inima pustiei fără să se mai întoarcă vreodată în mijlocul civilizaţiei. Ba că o să se omoare el singur de l-ar lăsa numai liber. Aceste rugi se sfârşiau de obicei cu furioase şi involuntare izbucniri, aşa de grozave, încât îl credea apucat de un acces de nebunie. Dar ea dădea hotărît din cap, neprimind să-i redea libertatea pentru care îşi eşea atâta din fire.

Săptămâni trecură; el devenea din ce în ce mai împăciuitor. Osteneala părea că-l domolea tot mai mult.

— Ce obosit sunt, ce obosit! şoptea el,

rostogolindu-şi capul pe pernă dintr'o parte în altă, ca un copil necăjit. Dela o vreme începu să ceară blajin, moartea, rugându-se de ei să fie omorât pe dată, cerând ca Hans să-i puie capăt chinurilor, ca să se poată însfârşit odihni în pace.

Situaţia devenea de nesuferit. Edith se simţea din ce în ce mai nervoasă şi ştia că criza putea veni dintr'un moment într'altul. Nici nu mai apuca să aţipească deabinelea, căci era urmărită de teama, ca Hans să nu cadă pradă maniei lui şi să-l omoare pe Dennin în somn. Deşi intraseră în Ianuarie, luni întregi mai trebuiau să treacă înainte ca un vapor să se arate întâmplător prin partea locului. Mai mult încă, ei însuşi făcuseră socoteala să petreacă toată iarna în cabină şi rezervele de hrană erau pe sfârşite.

Hans pe de altă parte, nu putea pune la loc, cu vânatul, ceeace se consuma.

Erau înlănţuiţi de cabină, de nevoia de a-şi păzi prizonierul.

Trebuia făcut ceva. Ea o ştia. Se căzni să cumpănească din nou problema; ea nu se putea desbăra de moştenirea ce-i lăsase rasa ei: de legea care îi sta în sânge şi învăţăturile primite. Ştia că orice ar face, trebuia să urmeze legea; şi în timp ce ucigaşul se svârcolea şi viscolul mugea afară, ea făcu originale cercetări sociologice şi găsi ea însăşi obârşia şi evoluţia legei. Îi veni în minte ideea că legea nu era decât judecata şi voinţa unui grup; numărul celor ce-l formau

n'avea nicio importanță. Există grupuri mici — își spunea ea în raționamentul ei — ca Elveția, și altele mari, ca Statele Unite. Mai mult, grupul poate să fie cât de mic ar voi; dacă n'ar fi decât zece mii de oameni într-o țară, judecata lor colectivă ar fi totuși legea acestei țări. Dacă-i așa, oare un mănunchi de o mie n'ar putea forma un grup? Și dece nu o sută? Dece nu cincizeci? Dece nu cinci? Dece nu... doi?

Propria ei încheiere o înspăimântă și ea o discută cu Hans. La început el nu o pricepu, apoi, când înțelese, mai scoase un argument la iveală, care o convinse și pe ea deplin. El pomeni de meetingurile de mineri în cari toți oamenii dintr'o anume localitate se adună, fac legea și o aplică.

Pot să nu fie adunați decât zece, cincisprezece oameni, spuse el, dar voința majorității dintre ei se schimbă în lege pentru cei zece, cincisprezece, și cel care calcă această lege, este pedepsit.

Edith văzu însfârșit limpede calea de urmat. Hans era de părerea ei. Amândoi formau așa dar majoritatea acestui grup special de aici. Voința grupului era ca Dennin să fie spânzurat. Intru executarea acestei hotărâri, Edith se căzni să ție în seamă formele obicinuite; dar grupul era așa de restrâns, că Hans și ea fură nevoiți să servească și de martori, și de jurați, și de judecători... și chiar de executori.

In toată forma cuvenită, ca acuză pe Michael Dennin de crima de omucidere

făptuită asupra lui Dutchy şi a lui Harkey. Şi prizonierul întins pe pat, ascultă mărturia, întâi a lui Hans, apoi a Edithei. El refuză să se apere, şi rămase tăcut când ea îl întrebă dacă avea ceva de spus întru desvinovăţirea lui.

Ea şi Hans, fără să se ridice, rostiră un verdict de culpabilitate. Atunci, în calitate de judecător, ea pronunţă sentinţa. Vocea îi tremura, pleoapele-i clipiră, braţul stâng zvâcni, dar ea merse până la capăt:

— Michael Dennin, eşti osândit la moarte: peste trei zile vei fi spânzurat, de către Curtea de judecată.

Aceasta era verdictul. Condamnatul lăsă să-i scape, fără voie, un suspin de uşurare, apoi râse sfidător şi zise:

— Cred că atunci blestematul de pat n'o să-mi mai roadă spinarea şi asta mă consolează.

De'ndată ce sentinţa fu pronunţată, se simţiră par'că uşuraţi; aceasta se vedea mai ales la Dennin. Toată răutatea şi sfruntarea lui se topiră, şi, comunicativ, vorbi cu temnicerii lui, dând chiarla iveală sclipiri de spirit, ca odinioară. Găsi o plăcere din ce în ce mai mare în ascultarea Bibliei pe care Edith i-o citea. Ea îi citi Noul Testament şi îl interesă mult fiul risipitor şi tâlharul de pe cruce.

In ajunul zilei hotărîte pentru execuţie, când Edith îi puse întrebarea ei obicinuită: „De ce ai făcut fapta aceea?" Dennin răspunse:

— E simplu. Socoteam să...

Dar ea îi tăiă vorba spunându-i să

aştepte, şi se duse în grabă la patul lui Hans. Nu era rândul lui de gardă şi, trezit din somn, îşi frecă ochii bolborosind. Edith îi zise:

— Du-te şi adu-l încoace pe Negook şi pe încă un indian. Michael vrea să se spovedească; sileşte-i să vie încoa. Ia puşca cu tine şi adu-i cu puşca întinsă de ar fi nevoie.

O jumătate de oră după aceea, Negook şi unchiul lui, Hadikwan, intrară în camera mortuară, cam fără voie, împinşi de Hans înarmat cu puşca.

— Negook, grăi Edith, nu vă vâr în nicio supărare nici pe dumneata, nici pe ceilalţi ai voştri. Tot ce vă cer e, să ascultaţi şi să încercaţi să înţelegeţi.

In felul acesta, Michael Dennin, osânditul la moarte, se spovedi în faţa lumii de crima lui. In timp ce vorbea, Edith scria; Indienii ascultau, iar Hans păzea uşa ca martorii nu cumva să fugă.

Dennin povesti că, de cincispreze ani nu mai fusese pe acasă, şi gândul lui de toată clipa era să nu se întoarcă decât cu mult bănet şi să-i asigure maică-si un trai îndestulat pentru zilele ce mai avea de trăit.

— Ei, şi cum aşi fi scos la capăt aşa ceva cu o mie şase sute de dolari?

Mă gândeam cum aşi face să pun mâna pe tot aurul, pe toate cele opt mii. Aşa dar m'aş fi putut întoarce acasă biruitor. Nimic mai lesne, îmi spusei, decât să vă omor pe toţi, să dau veste la Skaguay, că v'au ucis Indienii şi apoi s'o şterg în Irlanda. Şi mă pusei să vă omor

pe toţi; dar, vorba lui Harkey, mi-am tăiat un porţion prea mare, şi m'am înecat când să-l înghit. Iacă toată spovedania mea. Mi-am făcut datoria către diavol şi dacă Dumnezeu mi-o mai îngădui, mi-oi face, în ceasurile din urmă, şi pe aceea către Dumnezeu.

— Negook şi Hadikwan, aţi auzit vorbele omului alb? întrebă Edith pe Indieni. Vorbele astea sunt aci pe hârtie şi voi trebue să faceţi un semn pe hârtia asta, ca albii cari vor veni mai târziu aci, să ştie că voi le-aţi auzit.

Cei doi Siwashi puseră câte o cruce în dreptul numelui lor şi traseră cu degetul, primiră câte o citaţie ca să se înfăţişeze a doua zi cu tot tribul lor, spre a fi martori la tot ceeace urma să se întâmple apoi li se dete drumul să plece. Dennin fu deslegat la mâini, vreme cât să semneze documentul. Atunci o tăcere umplu încăperea: Hans era turburat şi Edith nu se simţea bine. Dennin, pe spate, privea ţintă acoperişul, care avea încheeturile astupate cu muşchi.

— Şi acum să-mi fac datoria către Dumnezeu, şopti el.

Intoarse capul spre Edith şi-i zise:

— Citeşte-mi din carte.

Apoi, ca în glumă:

— Poate că asta o să mă facă să-mi uit de pat.

Ziua execuţiei se ivi senină şi rece. Termometrul arăta 25° Fahrenheit sub zero, şi un vânt îngheţat vâra frigul în oase. Pentru întâia oară după un şir de săptămâni, Dennin se ridica în picioare.

Mușchii lui stătuseră atâta vreme înțepeniți și era atât de desvățat să stea drept, încât abia se putea ține în picioare. El se clătină într'o parte și într'alta ca un om beat, șovăi și se prinse cu mâinile legate de Edith, ca să nu cadă. Îi zise, răzând slab:

— Vezi bine, că sunt cam cu chef. Iar după o clipă: oricum, sunt mulțumit că se isprăvește. Patul ăsta m'ar fi dat cu siguranță gata. Când Edith îi puse cascheta de blană pe cap și i-o trase peste urechi, râse iar și zise:

— La ce te mai ostenești?

— E frig de îngheață pietrele, răspunse ea.

— Ei și ce o să-i pese junelui Michael Dennin, peste zece minute, dacă o să aibe o ureche-două, degerate?

Ea se învârtoșise în gândul ei pentru ultima încercare, dar cuvintele lui fură o lovitură dată sângelui ei rece. Până atunci totul păruse un joc de fantome. ca un vis; dar adevărul brutal pe care el îl rostise o cutremură și-i deschise ochii asupra celor ce aveau să se petreacă. Irlandezul băgă de seamă că era prăpădită, îi zise:

— Imi pare rău că te-am întristat cu prostiile mele. Glumeam. Azi e, dimpotrivă, zi mare pentru Michael Dennin și e vesel ca un scatiu.

Incepu chiar să fluiere voios, dar fluieratul răsună lugubru și se opri.

— Tare aș vrea să am un popă, zise el îngândurat, dar adăugă îndată:

— Eh, prea-i cătană veche Michael

Dennin, ca să-i mai ardă de lux când pleacă la bătălie.

Era aşa de slăbit şi de desvăţat cu umblatul încât de cum deschise uşa, mai că fu răsturnat de vânt. Edith şi Hans mergeau de o parte şi de alta şi-l sprijineau. Tot timpul el spunea la glume şi cerca să-i înveselească. Se opri un moment, pentru ca să aibe răgazul de a le spune că partea lui de aur să fie trimisă mamei sale, în Irlanda.

Urcară greu costişa şi ajunseră la o mică poiană, între copaci. Aici solemni, în cerc, strânşi în jurul unui butoi aşezat cu unul din funduri în zăpadă, stăteau Negook şi Hadikwan şi toţi Siwashii, cu căţel şi purcel, veniţi să vadă legea omului alb. Nu departe, se căsca o groapă, pe care Hans o săpase în pământul desgheţat cu ajutorul focului.

Dennin aruncă o privire de cunoscător peste toate cele pregătite. Cercetă cu privire groapa, butoiul, grosimea frânghiei şi a crucii de care era prinsă frânghia. Şi zise:

— Nici cu n'aşi fi fost în stare, să le fac mai bine, Hans, dacă le-aşi fi făcut pentru tine.

Râse zgomotos de propria-i glumă, dar faţa lui Hans, era aşa de împietrită de groază, că n'ar fi putut s'o mişte nici trâmbiţa judecăţii de apoi. Mai mult, îşi dăduse seama ce sarcină grozavă e să înlături de pe lumea asta o făptură omenească. In ce o privea pe Edith, ea îşi dăduse seama, dar asta nu-i făcea sarcina mai uşoară. Tare se'ndoia că va avea

tăria să ducă treaba până la capăt. Simţea un dor nebun să strige, să cheme ajutor, să se prăvălească în zăpadă, să-şi astupe ochii cu mâinile, să se întoarcă deodată şi s'o ia razna, la întâmplare prin pădure, să fugă ori unde, cât mai departe. Numai printr'o sforţare supremă a sufletului ei, se putea ţine dreaptă, să umble, şi să facă ceeace era de făcut. Şi, în vârtejul ăsta, îi era recunoscător lui Dennin pentru felul cum o ajuta.

— Dă-mi mâna, îi zise el lui Hans, şi acesta îl sprijini ca să se urce pe butoi.

El se plecă apoi pentru ca Edith să-i poată petrece frânghia în jurul gâtului şi rămase drept, în timp ce Hans ţinea frânghia întinsă peste cracă.

— Michael Dennin, mai ai ceva de spus? întrebă Edith cu glasul limpede, dar tremurător fără voia ei.

Dennin îşi frământă puţin picioarele pe butoi, plecă ochii sfiicios ca un om care-şi ţine prima cuvântare, şi tuşi ca să-şi facă glas.

— Sunt fericit că s'a isprăvit, zise el. V'aţi purtat cu mine creştineşte şi vă mulţumesc din toată inima pentru bunătatea voastră.

— Atunci, Dumnezeu să te primească, pentru că te pocăeşti, grăi ea.

— Da, răspunse el cu glas adânc, răspunzând glasului melodios al Edithei. Dumnezeu să mă primească, pentru că m'am pocăit!

— Adio, Michael! exclamă ea cu o voce în care suna disperarea.

Se aruncă cu toată puterea asupra butoiului, dar acesta nu se răsturnă.

— Hans, repede, ajută-mă! strigă ea sugrumată. Simţea că ultima-i rămăşiţă de putere se duce şi butoiul se împotriveşte. Hans îi sări într'ajutor, şi butoiul se răsturnă de sub picioarele lui Michael Dennin.

Ea se întoarse cu spatele, astupându-şi urechile cu degetele. Apoi începu să râdă aspru; râs amar, metalic; şi Hans auzindu-l, se speriă mai mult decât în tot timpul tragediei. Edith Nelson era răpusă. Dar chiar în această criză isterică, era conştientă, mulţumită de a se fi putut ţine bine până ce se îndeplinise totul. Se îndreptă, clătinându-se, în spre Hans.

— Du-mă la cabină, Hans, — izbuti ea să îngăimeze, şi lasă-mă să mă odihnesc, să mă odihnesc, să mă tot odihnesc.

Porni prin zăpadă, sprijinită de braţul lui Hans, care o ţinea să nu se năruie, şi-i îndruma paşii. Dar Indienii rămaseră locului, solemni, privind la urmările legii omului alb, care sileşte pe un om să se bălăbănească de o funie în vânt.

DOUĂ LOVITURI DE CUŢIT

Săniile îşi cântau veşnicul lor scârţâit tânguios, hamurile cailor paraiau, clopotele conducătorilor balabăneau. Oamenii, ca şi animalele, erau obosiţi şi nimeni nu vorbea, fiindcă o pătură groasă de zăpadă proaspăt căzută, făcea drumul şi mai anevoios. Veneau de departe, şi câinii, încărcaţi cu ciosvârte de „moose" îngheţate şi întărite ca ghiaţa. păreau că rămân ţintuiţi la suprafaţa moale a solului, cu o îndârjire, ca să zicem aşa, supraomenească. Se lăsă întunerecul, dar nu se putea aşeza o tabără pentru noapte. In mijlocul unei atmosfere cu totul calme, zăpada continua să cadă încetişor, nu în fulgi ci în cristale transparente, cu forme delicate. Era foarte cald, deabia câteva grade deasupra lui zero şi oamenii nu se îngrijau de nimic. Malemute Kid şi Bettles îşi ridicaseră cozoroacele şepcilor şi primul îşi scoase chiar şi mănuşile.

Hue! Hue! striga mereu fiecare conducător, când sania lui părăsea deodată poteca şi se arunca peste picioarele câinilor, cu iuţeala unei corăbii repezite de vânt.

Insfârşit zăriră lumina ferestrei cu ţiplă, care le anunţa odihna în coliba ospitalieră, cu sfărăitul unei ţigăi şi în fumegarea oalelor de ceaiu.

Şaizeci de voci răguşite strigară în cor şi un număr egal de umbre cu bărbi lungi se aruncă asupra câinilor care trăgeau prima sanie. Poarta se deschise larg şi un om îmbrăcat în tunica roşie a ofiţerilor de poliţie îşi făcu drum cu multă greutate, prin mijlocul potăilor furioase, lovind în dreapta şi în stânga cu capătul gros al biciului său, împărţind loviturile liniştit şi imparţial.

Apoi oamenii îşi strânseră mâinile, şi astfel, Malemute Kid fu întâmpinat cu bun-sosit în propria sa colibă, de un străin.

Prince căruia îi erau îndatoraţi pentru plăcuta primire, pentru ceaiul cald şi pentru tigaia cu mâncare, se ocupa de oaspeţii săi. Erau aproape o duzină, formând o amestecătură de nedescris, o pestriţătură de oameni aşa cum se văd în serviciul Majestăiţi Sale, însărcinaţi cu aplicarea şi paza legilor sau cu transportarea corespondenţei poştale. Erau de rase diferite, dar viaţa ce duceau îi redusese la un acelaş tip; corpuri slabe şi nervoase, muşchi de fier, feţe arse de soare, suflete curate, cari se vădeau printr'un

ochiu limpede, privire hotărîtă şi sigură. Ei conduceau câinii Majestăţii Sale Regina, băgau frica în inima duşmanilor ei, se hrăneau din slabul tain ce li se dădea pentru munca lor, şi erau fericiţi cu acest fel de viaţă. Cunoscuseră lumea, săvârşiseră multe isprăvi şi aveau, fiecare, partea sa de roman, necunoscută celorlalţi. Aici, în această colibă, se simţeau ca la ei acasă.

Doi dintre călători, lungiţi pe patul lui Malemute Kid, cântau aceleaşi cântece, pe care le cântaseră strămoşii lor francezi, în zilele când, veniţi pentru prima oară pe teritoriul Nord Estului, se căsătoriseră cu femei indiene. Patul lui Bettles era ocupat şi el de trei sau patru curieri voinici, cari îşi alunecaseră picioarele sub cuvertură, ascultând povestea unui tovarăş, ce servise pe bordul unui vapor, atunci când Wolseley [1]) întreprindea expediţia periculoasă, ce-l dusese la Khartoum. Când povestitorul obosi, un tânăr văcar vorbi de regi, de mari seniori şi de doamne, pe care le văzuse, pe când Buffalo Bill îşi făcea turneul prin capitalele Europei. Intr'un colţ, vechi camarazi de campanii, dregeau hamuri şi vorbeau de zilele când insurecţiunea domnea în voe în Nord Est, în timpul domniei Regelui Louis Riel. Peste tot se auzeau glume grosolane şi zeflemele şi mai grosolane. Se povestiau aventurile periculoase ale

1) Un cunoscut conducător de sănii în ţinutul Jukonului.

conducătorilor de sănii, ca niște lucruri de toate zilele, vrednice de a fi amintite doar datorită părților lor comice sau ridicole.

Prince fu monopolizat de acești eroi necunoscuți, cari văzuseră cum se face istoria și cari priviau „mărețul" și „romanticul" ca pe un lucru banal în întâmplările vieții. El le dărui din prețiosul său tabac cu o risipă nespăsătoare; astfel se rupseră toate zăgazurile vechilor amintiri și înviau povești mișcătoare, uitate de multă vreme.

Când conversația încetă și călătorii, după ce fumaseră ultima pipă, începură să desfacă curelele ce țineau bine strânse blănile cu care trebuiau să se învelească în timpul somnului. Prince se întoarse către tovarășul său, pentru ca să capete câteva deslușiri în privința unora și altora din cei din colibă.

— Ei, se cunoaște ce nație e tânărul văcar, răspunse Malemute Kid, începând să-și scoată opincile și nu e greu să ghicești nici că tovarășul lui este englez. Cât despre ceilalți, sunt toți copii de vagabonzi, aparținând, D-zeu știe, câtor rase diferite. Ăști doi de lângă ușă, aparțin adevăratei rase a țării, băștinașe sadea. Adolescentul cu eșarfa și ciorapi de lână, — observă ploapele lui și forma fălcii sale, lasă să ghicești că un scoțian a plâns pe sânul mamei sale, în coliba lui afumată. Iar băiatul acesta drăguț, care își așează legătura sub cap, este francez cu sânge amestecat. L-ai auzit vorbind, nu

mistuie deloc vecinătatea celor doi indieni, fiindcă atunci când indigenii se ridicaseră sub comanda lui Riel, oamenii cu sânge curat s'au ţinut în rezervă şi de atunci ei se dispreţuesc unii pe alţii.

— Dar omul care şade lângă sobă, cine să fie? Are o înfăţişare tristă şi aş pune rămăşag că nu ştie englezeşte: n'a deschis gura toată seara.

— Te'nşeli, cunoaşte destul de bine limba engleză. Ai urmărit privirea lui, când ascultă? Eu da! Nu-i nici o legătură de înrudire sau de sentimente între el şi ceilalţi. Când vorbeau aceia în dialectul lor, era uşor de văzut că nu înţelegea nimic aşa că mă întreb ce poate fi. Să încercăm a descoperi!

— Pune câteva lemne în sobă, spuse Malemute Kid cu un ton de comandă şi cu o voce ridicată, privind omul în chestiune drept în faţă.

Acesta execută imediat ordinul.

— A fost obişnuit undeva cu disciplina. spuse Prince cu glas încet.

Malemute Kid aprobă cu capul, în timp ce se descălţa, apoi îşi făcu drum spre sobă, printre oamenii întinşi pe pământ. Acolo, îşi atârnă încălţămintea. în mijlocul opincilor celorlalţi călători.

— Când crezi că ajungi la Dawson? întrebă el pe necunoscut, pentru a-l face să vorbească.

Acesta îl privi un moment, înainte de a răspunde:

— Se zice că ar fi 75 mile; e adevărat? Am să fac probabil două zile.

Era un foarte uşor accent străin în aceste vorbe, dar se vedea că nu căutase cuvintele.

— Ai mai fost prin acest ţinut?

— Nu!

— Vii din Nord-Est?

— Da!

— Eşti născut acolo?

— Nu!

— Dar unde dracu te-ai născut că nu eşti din rasa nici unui călător de aici? De unde vii? Am mai văzut figuri ca'a d-tale dar mi-e cu neputinţă să-mi amintesc unde.

— Eu vă cunosc, răspunse străinul, pentru ca să abată cursul întrebărilor lui Malemute Kid.

— Zău? Unde m'ai văzut?

— De văzut nu v'am văzut niciodată, dar cunosc de mult pe prietenul dv., preotul din Pastilik. El m'a întrebat dacă v'am văzut. Mi-a dăruit şi provizii. Că eu nu mă opresc niciodată mult timp. V'a vorbit vreodată de mine?

— D-ta ai fost acela care ai schimbat nişte blăni superbe de lutru, pentru nişte câini de înhămat?

Omul făcu un semn afirmativ cu capul, îşi goli pipa şi se înfofoli mai bine în învelitorile lui, arătând astfel că nu mai doreşte să lungească vorba.

Malemute Kid suflă lampa şi se vârî sub pături alături de Prince.

— Ei, cine-i? întrebă acesta.

— N'am putut alege mai nimic. A ocolit îndemânatec toate întrebările mele;

pe urmă a amuţit deodată. Cu toate acestea, individul îmi aţâţă curiozitatea. Am mai auzit de el; acum opt ani, nu se vorbia prin partea locului decât de isprăvile lui. Trebue să fie ceva tainic în toate astea. Venea în toiul iernii, din Nord, dela o depărtare de mai multe mii de mile, umblând dealungul mării de Behring şi călătorind repede, ca urmărit de diavol. Nimeni n'a ştiut niciodată de unde venise; dar desigur că străbătuse distanţe grozave, pentrucă era cu desăvârşire istovit, când ceru provizii misionarilor suedezi în golful Goldwin şi se informă de drumul ce trebuia urmat, pentru a ajunge în Sud. Ni s'au spus toate acestea mult mai târziu.

In urmă, părăsi coasta şi se îndreptă spre canalul Norton; a trebuit să înfrunte viscole îngrozitoare; eşi însă teafăr, de acolo unde mulţi alţii ar fi pierit. Se opri la Pastilik, ocolind Saint-Michel. Perduse tot afară de doi câini şi era aproape mort de foame. Părea aşa de zorit, încât moş Roubeau îi dădu imediat provizii. dar nu putu să-i dee nici un câine, fiindcă aştepta sosirea mea, care îi permitea să facă o mică călătorie. Dar acest Ulysse avea destulă experienţă, ca să nu plece fără câini; rătăci prin împrejurimi mai multe zile, vădind o mare nelinişte. Avea pe sania lui un pachet de piei de lutru, minunat lucrate, de lutru de mare, care preţuesc ,ştii, greutatea lor în aur. Trăia pe atunci în Pastilik un negustor rus, un fel de Schylock. care avea

câini de prisos. Nu trecu mult timp şi necunoscutul luă drumul spre Sud, în sania trasă de nişte câini straşnici. In parantează, Shylock rămăsese stăpân pe pieile de lutru. Eu le-am văzut: erau splendide. Preţuindu-le, m'am putut încredinţa că fiecare câine îi adusese câte 10.000 de franci. Să nu crezi cumva că domnul necunoscut nu cunoştea valoarea pieilor de lutru! Era un fel de Indian şi puţinele vorbe pe care le spunea, îl trădau că trăise printre albi. După topirea zăpezilor, ni s'a spus că plecase la Nuniwak, pentru a lua provizii. Pe urmă a dispărut cu totul şi e prima oară după 8 ani, când dă semne de viaţă. De unde venia şi unde se ducea? In ce scop venise dela aşa mari depărtări? nimeni nu ştia. E Indian, nu'ncape îndoială, dar e disciplinat, ştie să asculte, lucru extraordinar la un om de rasa lui. Altă taină a Nordului, problemă de deslegat pentru tine, Prince.

— Mulţumesc, am destule altele pe cap pentru moment, răspunse acesta.

Malemute Kid adormi îndată, după cum dovedea respiraţia lui zgomotoasă.

Cât despre tânărul inginer de mine, rămase mult timp pierdut în gândurile sale, cu ochii deschişi, fixaţi drept înainte. Şi când adormi, însfârşit, creerul începu să lucreze: rătăcea prin singurătăţi înzăpezite, lupta cu câinii pe drumuri albe, nesfârşite, şi vedea oameni trăind, şi trudind şi murind, bieţii oameni.

* * *

A doua zi dimineaţa, cu mult înainte de a se face ziuă, conducătorii de sănii şi ofiţerii de poliţie porniră spre Dawson. Dar autorităţile care veghiază pentru interesele Majestăţii Sale şi orânduesc soarta celor mărunţi, lăsară puţină odihnă curierilor, căci opt zile mai târziu, ei apărură din nou la Stuart River cu un mare număr de scrisori pentru Lacul Sărat. Câinii, ce-i drept, fuseseră înlocuiţi cu alţii, dar vezi că erau... câini. Oamenii erau aceeaşi şi trăgeau nădejde să găsească barem un adăpost gata aranjat unde să se poată odihni.

Klondyke fiind un oraş nou al Nortland-ului, i-ar fi tras inima să vadă şi ei puţin acest „oraş al aurului", unde pulberea de aur era tot atât de multă ca şi apa şi să se distreze în anumite localuri unde muzica şi dansul îi îmbia cu plăceri nesfârşite. Totuşi ei stătură să-şi usuce încălţămintea şi să-şi fumeze pipele cu aceiaşi voioşie, ca şi cu prilejul celorlalte vizite ale lor de mai'nainte. Unul sau doi, mai îndrăzneţi, discutară, ce-i drept, de n'ar fi cu putinţă să dezerteze străbătând regiunea neexploatată a munţilor stâncoşi, în direcţia estului, pentru a ajunge, prin valea Mackenzie, la vechile lor exploatări, în ţinutul Chippewpan. Doi sau trei călători hotărîră chiar, să se întoarcă acasă pe această cale, la expirarea termenului lor de serviciu şi începură să-şi şi facă planurile drumului, cu aceiaş plăcere cu care un orăşean ar face planul

unei excursii pentru o Duminică la țară.

Omul cu pieile de lutru părea foarte agitat, cu toate că nu se amestecase de loc în discuție. După câtva timp, el trase deoparte pe Malemute Kid căruia îi vorbi timp de câteva minute, încet. Prince privea curios din colțul său și curiozitatea lui se mări, când îi văzu punându-și căciulile și mănușile și eșind afară. Când se întoarseră, Malemute Kid puse cântarul său pe masă și cântări cam șaizeci de uncii de pulbere de aur, pe care le vărsă în sacul necunoscutului.

Șeful conducător de sănii se alătură și el sfatului și se luară unele hotărîri, cu aprobarea lui.

A doua zi dimineața, întreaga ceată porni în susul fluviului, dar omul cu pieile de lutru rămase, se aprovizionă cu câteva livre de hrană, și își întoarse pașii spre Dawson.

— Tot n'am putut să lămuresc lucrurile, spuse Malemute Kid, când îl întrebă Prince. Bietul Indian dorea să părăsească serviciul, pentru un motiv oarecare, — desigur unul foarte puternic pentru el, cu toate că n'a vrut să-l facă cunoscut. Vezi, e ca la armată, s'a angajat omul pentru doi ani și singurul mijloc de a-și recâștiga libertatea, era răscumpărarea. Nu vroia să dezerteze, și ținea mult să nu părăsească ținutul. Luase această hotărîre, îmi spuse, încă sosind la Dawson; dar nimeni nu-l cunoștea, n'avea nici o lețcae și eu eram singurul om care i-a spus vre'odată câteva cuvinte. Așa că

s'a adresat vice-guvernatorului şi a aranjat lucrurile, în cazul când ar obţine dela mine banii trebuitori răscumpărării. Mi-a spus că mi-i va plăti într'un an şi, dacă aş vrea, mi-ar descoperi locul unei mine de aur. El singur n'a fost niciodată acolo, dar ştie unde se găseşte. Când am eşit adineauri afară, era gata să plângă. S'a rugat, a implorat, s'a aruncat la picioarele mele în zăpadă, până când l-am ridicat de acolo. Vorbia fără să se oprească ca un om eşit din minţi. jurându-mi că muncea de mulţi ani pentru un scop. unul şi acelaş, şi că nu putea renunţa azi la o speranţă, atât de mult timp hrănită. L-am întrebat despre ce era vorba, dar n'a vrut să-mi spue. Aveau tot dreptul, zicea el, să-l silească să rămâie, ca să-şi vază mai departe de serviciul lui de curier; iar când se va întoarce apoi la Dawson, peste doi ani, va fi prea târziu! N'am văzut în viaţa mea un om aşa de disperat. Când i-am spus că am să-i împrumut banii de care avea nevoe, se aruncă din nou la picioarele mele, în zăpadă.

Am vrut să fac cu el o învoială: să-mi plătească în merinde. Crezi c'a primit? Pentru nimic în lume n'a vrut! S'a jurat că-mi va da tot ce va găsi, mă va face bogat cum n'am fost niciodată, nici chiar în vis, şi multe alte a mai îndrugat, tot în felul acesta. Un om care îşi riscă viaţa pentru o cantitate oarecare de merinde, îi vine de obiceiu şi mai greu să dea o parte din averea câştigată. Aci se ascun-

de ceva, Prince. O să auzim vorbindu-se de el, dacă rămâne în țară.

— Și dacă s'ar face nevăzut pentru totdeauna?

— Voi fi foarte trist, mai ales din pricina celor șaizeci uncii de aur.

* * *

Odată cu nopțile lungi, revenise și frigul, și soarele reîncepea vechiul său joc de-a v'ați ascunselea, deallungul liniei înzăpezite dela orizontul Sudului, pe unde nu se mai auzise vreodată vorbindu-se despre debitorul lui Malemute Kid.

Intr'o dimineață rece din primele zile ale lunii Ianuarie, o sanie greu încărcată, sosi la coliba așezată deasupra Stuart-River-ului. Sania era condusă de omul cu pieile de lutru; îl însoțea un om de o înfățișare puțin obișnuită, și soția acestuia. In ținuturile aventurii și riscului, nu se vorbia niciodată de noroc, de curaj, de pulbere de aur, fără să se pronunțe și numele acestui om, numele lui Axel Gunderson. Acesta era eroul tuturor poveștilor în cari era vorba de putere, de îndrăzneală sau de curaj, povești care circulau din lagăr în lagăr. Iar când discuția începea totuși să lâncezească din nou, era deajuns să se reamintească numele soției sale, care împărțea cu el și grijile și bucuriile, pentru ca să se însuflețească.

Modelându-l pe Axel Gunderson, zeii își amintiseră de vechia lor dibăcie și îl

făcură în felul primilor oameni născuţi atunci când pământul era încă tânăr, înalt de şapte picioare, se uita de sus la toată lumea. In pitorescul său costum, părea un rege din Eldorado. Pieptul, gâtul, membrele, erau ca ale unui uriaş. Pentru a susţine greutatea sa (aproape 300 livre de carne şi muşchi), îi trebuia încălţăminte mai mare cu aproape o schioapă decât a celorlalţi oameni. Era straşnic zidit. Sprâncenile groase, falca masivă, ochii de un albastru foarte pal, vădeau un curaj cum rar se vede. Totul. pe faţa şi pe corpul lui, arăta că e vorba de o fiinţă a cărui unică lege este forţa. Părul lung şi des, de un galben ca al grâului copt, fălfăia ca raze de lumină în noapte şi cădea în bucle groase pe haina sa de piele de urs.

Văzându-l călcând pe poteca îngustă, cu pasul măsurat, la câţiva metri înaintea câinilor, te gândeai fără să vrei la vechii regi ai mării; şi când bătu cu capătul gros al biciului său în uşa colibei lui Malemute Kid, ai fi zis că e un pirat din mările Nordului, cerând poruncitor deschiderea porţilor unui castel.

Prince cu braţele goale, cari aminteau cele ale unei femei, arunca din timp în timp câte o privire asupra noilor sosiţi, fiinţe atât de diferite, încât era greu să găseşti mai mult decât odată în cursul unei vieţi, trei inşi ca ei reuniţi sub acelaş acoperământ. Necunoscutul, pe care Malemute Kid, îl poreclise Ulysse, fireşte îi aţâţa mereu curiozitatea; dar Axel

Gunderson şi nevastă-sa îl interesau mai mult decât orice.

Ea se resimţea depe urma drumului făcut în acea zi, căci de pe vremea când soţul ei scosese bogăţiile îngropate sub pământul îngheţat, ea se cam moleşise în colibe confortabile, şi simţea acum o mare oboseală. Şedea odihnindu-se pe pieptul larg al bărbatului, după cum floarea delicată se lipeşte de zidul ce o protejează şi răspundea alene cuvintelor amabile ale lui Malemute Kid, în timp ce îndreptată din timp în timp către Prince, făcea să curgă sângele mai repede în vinele acestuia.

Prince era un bărbat puternic şi zdravăn şi nu văzuse de mult timp nici o femee. Aceasta de-aci era mai vârstnică decât el, era o Indiană voinică, dar se înfăţişa cu totul altfel decât femeile din rasa ei: călătorise, — se putea judeca din discuţie — şi nu numai că ştia lucrurile pe care le cunoscuseră şi femeile albe ci încă multe altele, de care aceste femei habar n'au. Se pricepea să prepare o masă din peşte uscat la soare sau să facă un pat în zăpadă şi îşi necăjia auditorii, descriindu-le ospeţe, fel de fel de bucate rare, cari îi făceau să le lase gura apă şi de multe ori se aprindeau la vorbă la amintirea unor feluri delicioase de cari ei aproape uitaseră. Cunoştea apucăturile moose-ului, ale ursului, ale vulpii albaştre şi a amfibiilor sălbatece din mările Nordului şi trecea drept o maestră în cunoaşterea pădurilor şi cursuri-

lor de apă; urma lăsată pe cea mai subţire pătură de zăpadă îngheţată de un om, de o pasăre sau de o jivină, n'avea nici o taină pentru ea.

Cu toate astea, Prince observă un clipit mucalit din ochi când o prinse citind regulile taberilor, reguli făcute de Bettles Nesătulul, atunci când avea sângele tânăr şi cald, şi cari erau remarcabile prin eleganta simplicitate şi humorul lor. Prince avea obiceiul să întoarcă inscripţia spre perete, înainte de sosirea unor oameni ; dar cine ar fi putut bănui că această femee indiană...? Puţin importă, era prea târziu acum.

Aşa era femeea lui Axel Gunderson, femee al cărei renume trecuse din gură'n gură, străbătând Northland-ul, dimpreună cu al bărbatului ei. La masă, Malemute Kid îi vorbi cu vervă, ca un vechiu prieten, şi Prince, eşind din timiditatea sa, se alătură lui; ea le ţinu piept în această luptă inegală, în timp ce bărbatul ei, de o inteligenţă mai puţin vie, se mulţumea să-i aplaude. Era foarte mândru de ea, fiecare mişcare şi privire a lui, dovedea ce mare loc ţinea ea în viaţa lui.

Cât despre omul cu pieile de lutru, acesta mânca în tăcere, uitat de ceilalţi în timpul voiosului lor schimb de cuvinte, şi cu mult înainte ca aceştia să fi isprăvit. el părăsi masa şi se duse să înhame câinii. In curând, — prea curând pentru cei ce rămâneau, tovarăşii de călătorie ai necunoscutului, îşi puseră mă-

nuşile, luară în spinare parkas-urile şi îl urmară.

Nu căzuse zăpadă de mai multe zile şi săniile lunecară pe drumul aspru al Jukon-ului mai uşor decât pe ghiaţa netedă. „Ulysse" conducea prima; cu a doua venea Prince şi soţia lui Axel Gunderson, în timp ce Malemute Kid şi uriaşul cu păr de aur mânau a treia. Prince şi Kid ţineau să-şi petreacă o bucată de drum musafirii.

– Dăm o adevărată lovitură, îţi spun, Kid, zise Prince, şi cred că totul o să meargă strună. E drept că dânsul n'a fost niciodată pe acolo, dar povesteşte o istorie foarte convingătoare şi mi-a arătat şi harta, am auzit şi eu vorbindu-se de locul acela, sunt câţi-va ani de-atunci, e prin ţara Kootenay. Aş fi bucuros, crede-mă, să te văd alături de noi în această expediţie; dar e un om ciudat şi a jurat că lasă baltă afacerea, dacă mai alătur suflet de om de noi. Fii pe pace, lasă, n'o să pierzi nimic aşteptând, Kid. La întoarcerea mea ai să capeţi dela mine un dar împărătesc, şi ai să-ţi plasezi banii, ascultă-mă, împreună cu ai mei în afacerea noastră, şi am să-ţi cedez în afară de aceasta jumătate din terenurile viitorului oraş ce o să se întemeieze acolo.

– Nu, nu, strigă el, când celălalt încerca să-l întrerupă, mă vâr până'n gât în afacerea asta; ei, dar vezi, pentru ca să meargă, tot o să trebuiască două capete. Dacă toate au să meargă bine, are să fie un al doilea Cripple Creek, prietene, auzi ? Un al doilea Cripple Creek !

E quarţ, ştii, nu piatră, şi dacă lucrăm frumos şi punem toate în valoare, o să curgă milioane, milioane peste milioane, omule ! Am mai auzit cu vorbindu-se de acest loc, şi desigur că şi tu ai auzit, nu'ncape nici o îndoială. Vom zidi un oraş — vor fi acolo mii de lucrători — drumuri bune, linii de vapoare — un comerţ întins ce mai vorbă, — drum de fier — poate şi ferestrae mecanice — uzine pentru lumină electrică — Banca noastră — compania noastră comercială — sindicatul nostru... Ei, ce spui omule? Numai, nu crâcni o vorbă la nimeni, m'auzi ? numai până mă întorc ! N'o să-ţi pară rău.

Săniile se opriră la o haltă unde drumul trecea peste îmbucătura râului. O mare imensă şi continuă de ghiaţă se întindea spre est. Desfăcu frânghiile ce legau patinile de sănii şi fiecare îşi puse patinele. Axel Gunderson strânse mâinile gazdelor sale şi porni primul, înfundând una lângă alta nesfârşitele sale ghete late cam vreo jumătate de yard în zăpadă, bătătorind-o pentru a face astfel drumul mai uşor câinilor. Soţia lui se aşeză îndărătul celei de a treia sănii şi dovedi o lungă experienţă în arta de a se servi de o unealtă foarte puţin comodă la mers. Vesele urări de călătorie spărgeau tăcerea; câinii gemeau, iar omul cu piele de lutru vorbia din bici unui câine neascultător. O oră mai târziu, convoiul se asemăna cu un vierme negru, târându-se pe o foaie de hârtie albă.

II

Intr'o seară, după mai multe săptămâni, Malemute Kid şi Prince erau cufundaţi în rezolvarea unor probleme de şah găsite pe o pagină ruptă dintr'o revistă veche. Kid se întorcea dela proprietăţile sale din Bonanza şi se mai odihnea, înainte de a se porni la o lungă vânătoare de „moose". Prince care petrecuse toată iarna tot pe cursurile îngheţate de apă şi pe drumurile săniilor, oftase şi el după un pic de viaţă ticnită în colibă.

— Haide înaintează cu calul negru şi atacă regele. Nu, nu merge! Să vedem mişcarea următoare...

— De ce înaintezi două patrate cu pionul? Sari şi ia-l în trecere şi scoate-l din drum pe nebun...

— Ia seama! Te deschizi, şi...

— Nu, Regele este apărat. Inaintează numai, vei vedea că aşa va merge.

Partida era atât de interesantă, că trebui să răsune de două ori o bătaie în uşă,

pentru ca Malemute Kid să se desmeticească să spue : „Intră". Uşa se deschise. Ceva şovăitor înaintă. Prince îngrozit se ridică dintr'o săritură. Spaima ce i se citea pe faţă, făcu pe Malemute Kid să se întoacă, şi el de asemenea tresări, cu toate că văzuse destul de multe lucruri înspăimântătoare. Această fiinţă ce nu-i puteai găsi nume, înaintă spre ei şi Prince se trase îndărăt instinctiv, până la peretele pe care îi era agăţată puşca.

— Doamne Sfinte, ce-o mai fi şi asta, murmură el la urechea lui Malemute Kid.

— Habar n'am. S'ar putea spune că e o fiinţă pe jumătate îngheţată şi lipsită de mult timp de hrană, răspunse Kid, strecurându-se în partea opusă. Ia seama, ar putea să fie turbat, spuse el ca un fel de avertisment, după ce închise pe furiş uşa.

Fiinţa fără nume înaintă spre masă. Flacăra strălucitoare a lămpii hrănită de grăsimea topită, îi atrase privirea. Lucrul părea să-l amuze şi un strigăt eşi din gâtlejul lui. Apoi, deodată, se aplecă îndărăt, căci era un om, lipi mâinile de pantalonul lui de piele şi începu să cânte, ca şi marinarii cari se leagănă în jurul macaralei, când marea le murmură la ureche.

Amintiri aiurite din cântece de bord, crâmpeie cu cuvinte caraghioase, băiguite, bolborosite sinistru, cu o străduinţă care-ţi sburlea părul...

El se opri deodată, înaintă şovăind, cu un urlet de lup, către etajera pe care

se găsea carnea şi, înainte de a-l fi putut împiedica, apucă o bucată mare de slănină crudă, pe care o sfâşie cu dinţii. Se încinse mai întâi o luptă sălbatecă între el şi Malemute Kid, dar puterea lui de nebun furios îl părăsi tot atât de repede cum îi venise şi zdreanţa de om lăsă prada din mâini. Prince şi Malemute Kid ridicară pe nenorocit pe un scăunel. O mică porţie de wishy îi dădu puţină putere şi putu să cufunde o linguriţă în cutia cu zahăr, pe care i-o puse dinainte Malemut Kid.

Când isprăvi de ronţăit zahărul, Prince îi dădu, nu fără să tremure, un vas plin cu supă uşoară. O bucurie mohorîtă se citea în ochii bietei făpturi, bucurie care se mărea şi se micşora cu fiecare înghiţitură. Nu era pic de carne pe această faţă, care, sfrijită şi găurită cum era, avea prea puţin aspectul unui chip omenesc. Îngheţ după îngheţ îl muşcase aproape peste tot; şi fiecare muşcătură nouă de ger deschisese câte o nouă rană, pe cea pe jumătate vindecată.

Faţa aspră şi uscată era de un vânăt sângeriu şi crestată de crăpături din care apărea carnea vie; hainele de piele, murdare şi în zdrenţe, blana aproape arsă într'un loc, arăta partea cu care se culcase spre foc. Malemute Kid arătă îngrozit cu degetul un loc unde pielea tăbăcită de soare fusese sfâşiată fâşii, fâşii cu unghiile, ruptă în mici bucăţele, cruntă iscălitură a ghiarelor foamei.

— Cine eşti ? întrebă el cu o voce ciudat de ascuţită.

Omul părea să nu dea nici o atenție.

— De unde vii ?

— Vas ame-me-me-rican — pe râu... spuse o voce behăitoare.

— Nu mă îndoesc că nenorocitul a scoborît fluviul,/ reluă Kid, scuturându-l, pentru a căpăta un răspuns ceva mai limpede.

Omul se dădu înapoi speriat, ducând mâna la o parte atinsă, sub stăpânirea durerei. Se sprijini anevoie pe picioare, rezemat pe jumătate pe masă.

— Ea și-a bătut joc de mine... așa... cu ura în ochi... și... ea.. n'a... vrut... să vină.

Vocea lui se stinse și căzu înainte, dar Malemute Kid îl opri cu o mână zdravănă și îi strigă :

— Cine... Cine n'a vrut să vină ?

— Ea, Unga. Ea râdea și m'a lovit. — așa... așa... Și apoi...

—Ei ?

— Și apoi...

— Ei, apoi, ce?

— Și apoi, el zăcea întins pe zăpadă, nemișcat de mult timp. El mai... este... încă... sub zăpadă.

— Cine e în zăpadă?

Cei doi oameni se priviră în neputința lor de a înțelege.

— Ea, Unga. Mi-a aruncat o privire plină de ură și apoi...

— Ei, apoi ce?

— Apoi ea a luat cuțitul, așa, odată... de două ori, — ea era slabă. Am călătorit foarte încet. Și acolo — e aur mult, aur mult de tot — în locul acela.

— Unde este Unga? întrebă Malemute

Kid, scuturând deodată pe om. Cine știe? Poate că ea moare la o milă de aici. Și repetă din nou: Unde este Unga? Unde este Unga?

— Ea e în zpadă!

— Hai, spune, spune! și Kid îi strânse mai tare încheietura mâinii.

— Eu... și eu... eram... în zăpadă... dar... aveam... o datorie... a...veam.

Monosilabele pe care le scotea cu o voce slabă, încetară. Scotoci și scoase o pungă de piele de cerb:

— O... da...to...rie... de plătit... șai... zeci... uncii... de aur... din... mină... Capul istovit îi căzu pe masă și Malemute Kid nu-l putu ridica.

— E Ulysse! spuse el, aruncând pe masă sacul cu praf de aur. Tare mi-e teamă că s'a sfârșit cu Axel Gunderson și cu soția lui. Vino să cărăm pe nenorocitul acesta în pat. între pături. E indian, are șapte suflete și sunt sigur că-și va reveni. Și apoi va avea să ne povestească o istorie...

Scoțându-i vestmintele, ei zăriră două răni de cuțit proaspete, cu marginile închegate.

III

— Am să povestesc, cum m'o tăia capul, lucrurile petrecute şi cred că mă veţi înţelege. Am să încep întâi cu mine, pe urmă oi vorbi de femee şi în sfârşit şi de bărbatul ei.

Omul cu pielie de lutru se apropie de sobă, ca acei cari au fost mult timp lipsiţi de foc şi se tem să nu le scape acest dar al lui Prometeu. Malemute Kid potrivi mucul lămpii şi o aşeză aşa, ca lumina să cadă din plin pe faţa povestitorului.

— Sunt Naus, şef de trib şi fiu de şef, născut în vremea dintre apusul şi răsăritul soarelui în omiak-ul tatălui meu, în largul mărilor întunecate. Toată noaptea munciseră oamenii cu vâslele; femeile goleau într'una omiak-ul de apa cu care-l năpădeau valurile ce ameninţau să ne înghită; toţi luptau contra furtunii. Spuma sărată acoperi sânul mamei mele, care muri înainte de a se face ziuă; dar

cu şi ţipam în mijlocul furtunii, şi-am trăit. De loc sunt din Akatan.

— De unde ? întrebă Malemute Kid.

— Akatan, una din insulele Aleutine, Akatan, dincolo le Chignik, de Kardalek şi de Unimak. Cum spusei, noi trăim în Akatan, aşezată în mijlocul mării, la un capăt al lumii. Pescuiam din mările sărate, peşti, lutri şi foci. Casele noastre erau toate aproape una de alta pe fâşia îngustă de pământ stâncos, care se întinde între marginea pădurii şi plaja aurită unde stau priponite caicele noastre. Nu eram prea mulţi la număr. La răsărit mai erau şi alte pământuri — insule la fel cu Akatan; şi toţi socoteam că lumea toată e alcătuită tot din insule.

— Eu nu semănam cu poporul meu. Pe nisipul plajei se mai găseau scândurile scorojite de apă şi scheletul unei corăbii, care fusese construită de poporul meu; şi-mi amintesc şi de un pin drept; frumos şi mare, crescut în vârful insulei bătută de trei părţi de valurile mării. Era cu neputinţă ca pinul acesta să fi crescut nesemănat de nimeni. Se povestea că doi oameni veniţi de-aiurea se aciuaseră în acest loc şi aşteptară în timpul zilelor lungi până în epoca nopţii veşnice. Aceşti oameni ajunseră la coastă în corabia ale cărei rămăşiţe mai acoperă şi azi plaja. Erau albi ca şi voi şi slabi cum slăbesc copiii, când focile au dispărut şi vânătorii se întorc cu mâna goală acasă. Ştiam aceasta de la bătrâni, bărbaţi şi femei, cari le ştiau dela părinţii lor. Aceşti albi, străini obiceiurilor noastre, nu ne priviră, dintru început, cu ochi buni; întrebuin-

ţând uleiul şi peştele, deveniră puternici şi cruzi. Şi fiecare îşi construi o casă; aleseră cele mai frumoase femei de ale noastre şi, cu timpul ,avură copii. In acest fel se născu tribul bunicului meu.

După cum v'am spus, mă deosebeam de acest popor, pentrucă aveam în vine sângele viguros şi străin al acelui alb, venit de peste mare. Se povesteşte că noi aveam alte legi, înaintea sosirii acestor oameni; dar ei erau certăreţi şi sălbateci şi se bătură cu ai noştri până ce nu mai rămase nici unul mai îndrăzneţ care să le stea împotrivă. Atunci ei deveniră şefii noştri, înlăturară vechile noastre legi şi ne impuseră altele noui, după care omul este fiul tatăului, iar fraţii şi surorile lui, să se căpătiuască prin puterea lor. Făcură încă multe alte legi, ne arătară un nou fel de a prinde peştele, de a vâna urşii de mare, nu numai pe cei din pădure şi ne învăţară să strângem provizii pentru timpul foametei; lucrurile astea erau bune.

Dar de când deveniră şefi nimeni nu mai îndrăzni să-i înfrunte, se bătură ei între ei, aceşti doi străini albi, şi acela a cărui sânge curge în vinele mele, străpunse corpul potrivnicului său, cu lancea de ucis foce. Copiii continuară cearta părinţilor lor şi nepoţii de asemenea.

O neînfrânată ură, se ridică între ei, şi multe fapte crunte şi urâte se săvârşiră din amândouă părţile, până la mine, încât nu mai rămânea decât un singur copil în cele două familii, pentru a transmite sângele strămoşilor săi. Eu eram singur din tabăra mea, din cealaltă, nu

era decât o singură fată. Unga, care trăia cu mama sa.

Intr'o bună zi, părinții noștri nu se mai întoarseră dela pescuit... Mai târziu, în timpul mareelor, fluxul aduse pe plaje corpurile lor, strâns lipite unul de altul.

Oamenii se întrebară ce va eși din ura celor două familii și bătrânii clătinară capul, spunând că lupta va începe iar, atunci când Unga va avea copii și voiu avea și eu. Mi se tot băga în cap aceasta de mic copil și ajunsei să socotesc și să văd pe Unga ca pe viitoarea mamă a copiilor ce se vor bate cu copiii mei. Mă gândeam mereu la acest lucru și când mă făcui mai mare, întrebai pe servitorii familiei mele, de ce va fi așa. Ei îmi răspunseră: — Noi, de, nu știm nimic, dar așa spuneau părinții noștri. Eu mă miram că copiii ce urmau să se nască, vor trebui să lupte pentru lucruri trecute; dar mi se repeta că va trebui să fie așa, și eu nu eram doar decât un flăcăiandru. Rudele mele îmi spuneau să mă grăbesc a avea copii înaintea Ungăi. Nimic mai ușor; eram șeful, mă bucuram de mare vază datorită faptelor trecute și datorită legilor strămoșilor, și mai ales datorită marei mele bogății. Oricare fată ar fi fost mândră să se unească cu mine; dar nu găseam nici una pe gustul meu, și părinții fetelor tinere mă grăbeau, spunându-mi că se făceau numeroase și splendide propuneri mamei Ungăi, pentru fiica-sa, și că dacă Unga va avea copii înaintea mea, ai mei vor fi cu siguranță victimele lor.

Și căutam mereu!... Intr'o seară, mă întorceam cu bărcile de la pescuit. Razele

soarelui ce tocmai apunea, mă băteau în ochi, vântul de mare sufla şi kaicurile sburau deasupra mării înspumate. Deodată, un kaic, trecu aproape de mine, şi ea, cu părul negru în vânt, cu obrajii umezi de spuma valurilor, mă privi. Cum spusei, soarele mă orbea şi eu eram un flăcăiandru. Simţii chemarea sângelui înrudit. Intorcându-mă şi ea se întoarse, între două lovituri de vâslă şi îmi aruncă o privire, cum numai Unga putea să arunce. Simţii din nou chemarea sângelui. Oamenii începură să strige din toate puterile, văzându-ne lunecând aproape de leneşile omiak-uri şi lăsându-le cu mult în urmă. Ea mânuia foarte bine vâsla, iar eu aveam inima grea ca o pânză umflată de vânt, aşa că pierdui cursa.

Vântul se întărea, marea era tot albă de spumă şi, sărind în felul focilor când sunt împinse de vânt, străbăturăm ca fulgerul calea aurită de razele soarelui ce apunea.

Naus părăsise aproape scăunaşul şi, îndesat, în atitudinea omului care vâsleşte cu putere, părea că reia cursa. Undeva, de cealaltă parte a sobei, vedea pe Unga, cu părul în vânt, fugind în barca ei repede. Auzia sgomotul vântului şi spuma sărată ajungea la nările lui.

— Ea ajunse prima la ţărm şi străbătu ràzând plaja de nisip, până la casa maicei sale. O idee năstruşnică îmi trecu prin gând, idee demnă de acel care domnea peste tot poporul Akatanului. Când răsări luna, mă dusei spre casa Ungăi şi privii bogăţiile lui Yash-Noosh, îngrămă-

dite aproape de uşă, bogăţiile acelui vestit vânător Yash Noosh, care voia să fie tatăl copiilor Ungăi. Alţi tineri îngrămădiseră de asemenea bogăţiile lor în acelaş loc, dar le ridicaräseră rând pe rând: grămada fiecăruia era mai înaltă decât aceea a înaintaşului său.

Incepui să râd la lună şi la stele şi mă întorsei acasă, unde-mi erau îngrămădite toate bogăţiile. Făcui multe drumuri, până când grămada mea fu mai înaltă de cât cea a lui Yash-Noosh. Era acolo peşte uscat la soare şi afumat, 40 de piei de vaci de mare, douăzeci de blăni de focă, cu gurile închise şi pline cu uleiu, zece piei de urşi ucişi chiar de mâna mea. Mai erau acolo mărgele de sticlă, păturі, postav stacojiu, lucruri căpătate de mine prin schimb de la popoarele din răsărit, cari şi ele la rândul lor le obţinuseră, făcând comerţ cu oamenii cari trăiau mai spre răsărit. Privii grămada lui Yash-Noosh şi isbucnii în râs, căci eram primul în Akatan: bogăţiile mele întreceau pe ale tuturor tinerilor din trib şi strămoşii mei săvârşiseră fapte mari, făcuseră legile noastre şi lăsaseră un nume pentru totdeauna vestit în amintirea poporului meu.

Indată ce se lumină de ziuă, scoborîi spre plajă, pentru a arunca o privire, pe furiş, spre casa Ungăi. Grămada mea rămăsese neatinsă. Femeile zâmbeau şi şopteau între ele. Eram surprins căci nimeni nu oferise un preţ aşa de ridicat. In noaptea următoare, adăogai la grămadă un kaik de piele bine tăbăcită, care nu

fusese încă întrebuințat pe mare. Dimineața, grămada era în același loc; asta putea să-mi aducă bătaia de joc a celorlalți oameni. Mama Ungăi era șireată; devenii furios la gândul rușinii ce va cădea asupră-mi, în ochii poporului meu. Și așa, în a treia noapte mi-am mărit grămada; devenise enormă și mai urcai peste toate lucrurile îngrămădite acolo, omiakul meu, care valora cel puțin zece kaicuri. In dimineața următoare, totul dispăruse.

Făcui îndată pregătirile pentru nuntă. Chiar oamenii cari trăiau foarte departe spre răsărit, veniră până la Akatan, pentru a lua parte la ospăț, la serbarea și la Potlaș-ul [1]) dat cu această ocazie. Unga era mai în vârstă ca mine cu patru răsărituri de soare, — noi număram anii după reîntoarcerile soarelui, — eu nu eram decât un tinerel, e drept, dar eram șeful tribului, fiu de șef, și vârsta nu avea de-aface în această împrejurare.

In timpul serbării, o corabie ale cărei pânze fură zărite de departe pe marea liniștită, se apropia din ce în ce mai mult. Era împinsă de vânt și se părea că ia apă, căci oamenii munceau din răsputeri la pompe. Inainte, un om de o statură uriașă, observa adâncimea mării și dădea porunci cu o voce de tunet. Ochii lui erau ca albastrul șters al apelor adânci și părul îi era lung; s'ar fi putut zice: un leu de mare. Părul era de culoarea aurului, ca și spicele grâului din sud. In ultimii ani, mai zăriserăm corăbii în depărtare,

1) Banchet urmat de dansuri.

dar aceasta era prima care ancora la ţărmul insulei noastre. Serbarea fu întreruptă, femeile şi copiii fugiră în case, în timp ce bărbaţii îşi întindeau arcele şi aşteptau cu lancea în mână. Dar când corabia atinse nisipul, străinii nu ne dădură nici o atenţie şi îşi văzură de treaba lor. Fluxul le permise să întoarcă corabia şi să astupe o gaură enormă în cală. Femeile se înapoiară şi serbarea continuă. Când începu refluxul, corăbierii îşi traseră corabia la edec, până ce avu destulă apă şi apoi veniră în mijlocul nostru. Aduceau daruri şi se arătau prietenoşi, astfel că poruncii să li se facă loc, şi în generozitatea şi bucuria mea, dădui fiecăruia câte o amintire, ca şi tuturor invitaţilor, căci era doară ziua nunţii mele. Omul cu coama de leu era şi el acolo, atât de mare şi puternic, încât te aşteptai să vezi pământul tremurând sub paşii lui. El privi mult timp la Unga stând cu braţele încrucişate; rămase astfel până la apusul soarelui şi până la ivirea stelelor. Scoborî, apoi spre corabie. Luai atunci pe Unga de mână şi o conduseiu în casa mea. Ceilalţi începură să cânte şi femeile făcură glumele obişnuite la asemenea prilejuri.

Incă nu încetase ultimul sgomot. când şeful străinilor veni la mine. Aducea cu el nişte sticle de culoare închisă; începurăm să bem şi eram amândoi foarte veseli. Nu uitaţi că eram foarte tânăr atunci şi că trăisem totdeauna la capătul lumii. In curând mi se păru că în sângele

meu curge foc si inima-mi deveni tot atât de uşoară, ca şi spuma ce pluteşte de la val la val. Intr'un colţ, aşezată pe piei de animale, Unga păstra tăcerea; în ochii ei mari se zugrăvea frica. Omul cu coama de leu o privia mereu fără să întoarcă ochii măcar o secundă. La sfârşit sosiră oamenii lui încărcaţi cu pachete de mărfuri. Ingrămădiră înaintea mea bogăţii necunoscute încă în Akatan. Erau puşti mari şi mici, praf de puşcă, capse, cartuşe, securi strălucitoare, cuţite de oţel, scule minunate şi lucruri ciudate pe cari nu le mai văzusem niciodată.

Când m'a făcut să înţeleg prin semne, că toate acestea erau ale mele, gândii că trebue să fie un om foarte puternic, dacă dăruieşte atâtea bogăţii; dar el îmi arătă apoi că Unga trebuia să meargă cu el, pe corabia lui. Înţelegeţi? Vroia să ia pe Unga cu el. Sângele părinţilor mei începu deodată să fiarbă în vinele mele şi vroii să străpung pe acel om cu lancea mea; dar spiritul care eşise din sticlele acelea, luase toată puterea braţului meu. Omul mă prinse de gât şi mă lovi cu capul de perete; devenii tot atât de slab ca şi un copil nou născut, şi picioarele refuzară să mă mai susţie. Il văzui repezindu-se la Unga, care începu să ţipe şi să se agaţe de toate lucrurile din casă, dar ele cădeau din toate părţile, în timp ce uriaşul o trăgea spre uşă. O luase în braţe şi pe când îi smulgea părul de aur, uriaşul izbucni într'un râs care semăna cu zgomotul făcut de o focă în mers.

Mă târâi spre plajă şi îmi chemai poporul într'ajutor, dar le era frică. Singur Yash-Noosh arătă că e bărbat, dar îl loviră de mai multe ori cu vâsla peste cap, până când căzu cu faţa la pământ şi nu se mai sculă niciodată.

Străinii începură să cânte desfăcând pânzele, iar corabia dispăru curând, dusă de vânt.

Oamenii mei spuseră atunci că, la urma urmei, era o întâmplare fericită, căci nu vor mai fi lupte în Akatan dar eu nu scoseiu nici un cuvânt, aşteptai luna plină, pentru ca să pun peşte şi uleiu în kaic-ul meu şi pornii spre răsărit. Văzui multe insule şi multe popoare şi eu, care trăiscm la capătul pământului pe care-l credeam de tot mic, descoperii că era foarte mare. Vorbiam prin semne. Nimeni nu văzuse corabia comandată de omul cu coama de leu şi eram mereu îndreptat spre răsărit. Dormeam în locuri ciudate, mâncam lucruri puţin obişnuite pentru mine şi întâlneam peste tot chipuri ciudate. Mulţi râdeau şi mă credeau nebun, dar câte odată bătrânii mă întorceau cu capul spre lumină şi mă binecuvântau; ochii femeilor tinere se îmblânzeau, când le vorbeam de corabia străină şi îmi puneau întrebări despre Unga şi oamenii cari o răpiseră.

In acest fel, străbătând marea agitată de numeroase furtuni, ajunsei la Unalaska. Erau acolo două corăbii, dar nici una nu era acea pe care o căutam. Pornii atunci spre răsărit şi lumea îmi apărea

din ce în ce mai largă. In insula Unamok nu se ştia nimic de corabie, de asemenea nici în insula Kadiak şi nici în insula Atognak.

Şi într'o zi, ajunsei într'un ţinut stâncos, unde oamenii scobeau scorburi mari în munţi. Era acolo o corabie, dar nu acea pe care o căutam. şi oamenii o umpleau cu bolovani de piatră pe cari le scoteau din gropile săpate. Acest lucru îmi păru copilăresc, pentrucă după mine, toată lumea era făcută din stânci. Imi dădură de mâncare şi mă puseră să lucrez şi eu. Când corabia fu gata de plecare, căpitanul îmi dădu o sumă de bani şi îmi spuse să-mi văd de drum. Il întrebai ce direcţie va lua şi îmi arătă că spre sud. Il făcui atunci să mă înţeleagă, prin semne că doream să-l urmez. Râse mult, dar cum avea lipsă de oameni, mă luă ca să ajut la manevrarea corăbiei. Putui în curând să vorbesc limba tovarăşilor mei, să trag frânghiile, să strâng ochiurile pânzelor pe furtună şi să-mi fac rândul la cârmă. Toate acestea nu mi se păreau străine, căci sângele strămoşilor mei era sângele unor oameni de mare. Credeam că voiu găsi uşor pe cel căutat. când voiu ajunge în mijlocul oamenilor asemănători lui; dar într'o zi... apropiindu-ne de pământ, văzui atâtea corăbii, câte degete au mâinile mele. Vasele erau trase la cheiu pe o lungime de mai multe mile şi alipite unele de altele, ca peştii cei mici. Când trecui de la una la alta, întrebând de omul cu coama de leu, începură să

râdă şi mi se răspunse în mai multe limbi deosebite. Înţeleseiu că cea mai mare parte dintre aceşti oameni veniau din părţile cele mai depărtate ale pământului. Intraiu în oraş şi privii figurile oamenilor: erau atât de mulţi... Erau ca morunii când sosesc în cete numeroase pe ţărm. Zgomotul mă asurzea, mişcarea mă ameţea.

Străbătui astfel, ţări învesclite de soarele cald, unde câmpiile sunt acoperite cu semănături bogate, unde oraşele cele mari sunt locuite de oameni ghiftuiţi, cari n'au decât minciuna pe buze şi a căror inimă este plină de dragoste de aur. In acest timp poporul meu din Agatan continua să pescuiască, să vâneze şi să trăiască fericit, cu gândul că lumea este foarte mică.

Privirea Ungăi revenind de la pescuit nu părăsea nici o clipă amintirea mea şi ştiam că o voiu găsi, atunci când va fi sosit ceasul. Ea mergea lângă mine pe potecile liniştite, la căderea verii sau mergea chiar la vânătoare cu mine, pe câmpiile ude încă de roua dimineţii, şi avea încă în ochi o făgăduinţă cum numai Unga poate s'o aibă.

Rătăcii astfel prin sute de oraşe. Unii erau buni şi-mi dădeau hrană, alţii însă îşi băteau joc de mine; dar îmi strângeam limba între dinţi şi umblam mereu, prin locuri ciudate, unde vedeam lucruri şi mai ciudate. Câteodată, eu, şef de trib şi fiu de şef, lucram din greu pentru oameni grosolani la vorbă şi aspri ca fie-

rul, cari smulgeau aur cu sudoarea semenilor lor. Cu toate sforţările mele, nu aflai nimic despre cei pe cari îi căutam, până la întoarcerea mea la mare, la care revenii, ca şi foca la bârlogul ei.

Aici povestitorul se opri, ca pentru a-şi aduna gândurile, şi cei doi prieteni nu turburară de loc liniştea ce se făcu: apoi omul cu pieile de lucru continuă:

— Era într'un alt port, într'o ţară situată spre Nord. Acolo auzii povestiri extraordinare despre un uriaş cu părul de aur care rătăcea pe mare şi aflai că era un mare vânător de foci. In acel timp chiar era plecat într'o expediţie. Mă înbarcaiu atunci cu o ceată de Siwash-i leneşi, cari porneau tocmai la vânatul focilor, şi urmai drumul spre Nord. Era epoca vânatului îmbelşugat. Expediţia noastră se prelungea mereu. Auzii mulţi mateloţi vorbind de cel pe care-l căutam şi povestind faptele lui îndrăzneţe; dar nu ni se întâmplă să-l întâlnim. Ajunserăm departe de Nord, chiar până la insula Pribyloff; omorâserăm foci în cete pe ţărmuri şi transportaserăm pe bord corpurile lor încă calde, aşa încât grăsimea şi sângele curgea peste tot şi nimeni nu putea să stea pe punte. Acolo, un vapor trase în noi cu tunul; strânserăm toate pânzele, astfel că marea mătură tot ce se găsea pe punte. Reuşirăm să ne sustragem urmăririi, graţie ceţei, venită tocmai la timp care ne salvă. Se povestea atunci, pe când goneam cu toată viteza, cu frica'n sân, că marinarul rătăcitor, cu părul

de aur, se oprise la Pribyloff, aproape de antrepozitele de piei şi, în timp ce oamenii săi ţineau în respect pe funcţionarii companiei, ceilalţi luaseră zece mii de piei proaspăt sărate din magazii şi le încărcaseră pe vasul lor. Nu mă îndoiam de cele povestite, căci în timpul numeroaselor mele călătorii pe coastă, cu toate că nu-l întâlnisem niciodată, isprăvile lui erau pe toate buzele prin mările nordice, aşa că, cele trei naţiuni cari au acolo corăbii şi pământuri, porniseră câteva vase în urmărirea lui.

Se vorbea de asemenea şi de Unga care-l întovărăşia peste tot. Căpitanii spuneau că luase obiceiurile bărbatului său, şi că părea fericită. Dar eu ştiam bine că îi era dor de poporul ei şi de plaja auriţă din Akatan.

Mult timp după ce părăsisem insulele Pribyloff, revenii într'un port care se deschide la o mare imensă şi acolo mi se spuse că omul cu părul de aur făcuse înconjurul acestui mare ocean, pentru a vâna foci, la răsăritul ţinuturilor calde şi la sud de mările ruseşti. Eu, care devenisem acum un adevărat marinar, mă îmbarcaiu cu oameni din rasa lui ce porneau ca şi el să vâneze foci în aceleaşi locuri. Erau puţine vase în vecinătatea acelui ţinut, nou pentru mine; găsirăm într'adevăr o ceată mare de foci, dar care fu împinsă spre Nord, în timpul lunilor de primăvară. Când femelele grase intrară în apele ruseşti, oamenii noştri începură să murmure; se temeau de negurile

în care, în fiecare zi se pierdeau corăbii pline cu oameni; refuzară să mai lucreze şi căpitanul fu silit să reia drumul către locul de plecare. Eu ştiam însă, că marinarul rătăcitor cu părul de aur, nu ştia ce-i frica şi eram sigur că urmărea ceata de foci, chiar până sus la insulele ruseşti, unde puţini marinari îndrăznesc să se primejduiască. Şi aşa, în timpul nopţii, profitând de somnul omului de gardă, luai o barcă şi mă îndreptai deocamdată către Sud, pentru ca să găsesc în golful Yéddo, oameni îndrăzneţi şi fără frică. Fetişcanele din Yoshivara, lucitoare ca oţelul, erau plăcute la vedere; dar nu puteam să mă opresc, ştiind că Unga era în drum spre vizuinile focilor, în spre Nord.

Oamenii pe cari îi întâlneam în golful Yeddo, erau scursură dlin toate părţile lumii; n'aveau nici Dumnezeu, nici patrie şi navigau sub pavilion japonez. Cu ei ajunseiu la ţărmurile atât de bogate ale insulei Cooper, unde puturăm adăoga un mare număr de piei la grămada noastră deja destul de mare. Nu deterăm cu ochii de nici un om până la plecarea noastră.

In ultima zi însă înaintea plecării, vântul împrăştie deodată ceaţa: o corabie se apropia de noi, urmărită de aproape de un vapor de război rusesc, cu coşurile funegânde. Luarăm şi noi fuga, într'o clipă, cu toate că vântul ne bătea în coastă. Corabia se apropia din ce în ce, şi omul cu coama de leu era în picioare

la pupă poruncind să se dea drumul tuturor pânzelor și râzând, mândru de forța și vigoarea lui. Unga era și ea acolo — o recunoscui imediat, — dar când începură să bată tunurile, el o trimise jos. După cum v'am spus, el fugea mai repede ca noi, și în timp ce pupa noastră se înfunda de trei ori, văzui chiar cârma lor, ridicând ierburi la fiecare săltătură. Mă aruncai atunci spre roata cârmei, cu spatele întors spre ghiulelele ruseşti, căci înțeleseiu că vroia să treacă înaintea noastră, pentru ca să scape, în timp ce vasul poliției ruseşti ne-ar fi prins pe noi. Atunci însă, o lovitură de tun ne frânse catargul și vântul ne duse ca pe o muscă rănită; ei însă sburară mereu înainte și dispărură în curând la orizont, el și Unga.

— Ce puteam să spunem? Pieile proaspete ne trădau. Furăm duși într'un port rusesc; de acolo furăm trimiși într'o țară pustie, unde eram siliți să lucrăm în minele de sare. Unii dintre noi muriră, alții însă, printre cari și eu, trăirăm.

Naas dădu repede la o parte pătura de pe umeri, lăsând să se vadă carnea încrețită și acoperită de cicatrice, pe care se vedeau încă dârele loviturilor de knut. Prince îl acoperi numai decât, căci nu era de loc plăcută acea privelişte.

— Am trăit acolo un timp foarte greu, urmă Naas. Când și când unii evadau, fugind spre Sud, dar întotdeauna erau prinși și aduși înapoi. Intr'o noapte și noi cei plecați din golful Yeddo, ne-am scu-

lat tiptil am pus mâna pe puștile gardienilor și ne-am îndreptat spre Nord. Când sosi însă frigul și începu să cadă zăpada, nici unul dintre noi nu mai putu să cunoască drumul. Timp de mai multe luni am mers astfel prin codri nesfârșiți din cari nu mai puteam eși. Hrana era rară și de multe ori ne-am culcat cu gândul că de acum murim. In sfârșit când puturăm ajunge la malul mării, nu mai eram decât trei. Unul dintre noi, care la plecarea din Yeddo ne fusese căpitan, cunoștea așezarea ținuturilor mai mari de uscat și locurile pe unde se putea trece de la un mal la altul, pe ghiață. Ne conduse nu știu cât timp, -- pe urmă rămase singur, numai cu mine. Ajunși în țara aceea de Nord, întâlnirăm cinci oameni dintre locuitorii ciudați cari trăesc acolo; aveau câini și provizii, noi nimic. Ne batem cu ei în zăpadă, până ce mor toți; căpitanul moare și el și câinii îmi rămân mie.

Am pornit pe ghiața care se spărgea și, la un moment dat, am fost târât și dus de un bloc de ghiață, până când o furtună venind dinspre Apus mă împinse spre țărm. Reușii să ajung în acel loc, unde oamenii muncesc ziua și noaptea, departe de lumina soarelui. Nu venise încă timpul!... Ascultai ce-și spuneau oamenii între ei. Se svonia că omul cu părul de aur și Unga, plecaseră, plecaseră foarte departe, în Anglia, ca să aducă oameni, care să pue la un loc mulți bani și să formeze o Companie. Văzui casa în care locuiseră; era mai curând un palat, din a-

celca care se văd în ţările vechi. Într'o noapte intrai prin fereastră; vroiam să văd cum o ţinuse. Merseiu din cameră în cameră şi-mi spuneam: aşa trebue să trăiască regii şi reginele. Toate erau atât de frumoase... Mi se spuse că se purta cu ea ca şi cu o regină, dar erau nedumeriţi din ce rasă putea ea fi. Unga se deosebea de femeile din Akatan, căci în vinele ei curgeau un sânge străin şi nimeni nu ştia ce era. Fără îndoială că era regină: dar şi eu eram fiu de şef, şef eu însu-mi, şi plătisem pentru ea să fie a mea, un preţ nemai pomenit, în piei, provizii în bărci şi în perle.

— Ce mai atâta vorbă? Eram marinar şi cunoşteam drumul corăbiilor pe mare. Ii urmai deci în Anglia şi în alte ţări. Câteodată auziam vorbindu-se de ei; alte ori aflam din jurnale unde se află şi ce fac. Cu toate sforţările mele, însă, nu reuşii niciodată să-i întâlnesc, căci aveau mulţi bani şi puteau să călătorească repede, pe când eu eram sărac. Ei, dar averea lor zbură într'o zi, ca un vârtej de fum, şi deveniră şi ei săraci la rândul lor. Jurnalele scriseră un timp despre acest lucru, dar peste puţin nu mai auzii vorbindu-se de ei; eu eram însă sigur că se întoarseră în ţara mea unde se găseşte mult aur în pământ.

Acum când erau săraci, lumea nu se mai ocupa de ei şi chiar nu mai puteam afla nimic despre dânşii, aşa că începui să rătăcesc prin ţinuturile minelor, din tabără în tabără, tot mai mult spre Nord.

până în țara Kootenay, unde regăsii urma lor. Veniseră și plecaseră; unii spuneau că la stânga, alții că la dreapta; alții în fine, încredințau că luaseră drumul spre Yukon. Merseiu la dreapta merseiu la stânga, călătorind fără încetare.

In țara Kootenay străbătui un drum lung și foarte rău, în tovărășia unui Piele roșie din Nord-West, care muri, sfârșit de foame. Omul acela fusese mai înainte la Nord de Jukon, printr'un drum necunoscut, prin munți, și când simți că va muri, îmi dădu o hartă și îmi arătă pe ea un loc unde îmi jură pe toți zeii săi că era mult, mult aur...

Pe-atunci, oamenii începuseră să vie în număr mare în Nord, ademeniți de ispita aurului. Eu eram sărac; mă angajai să conduc câinii și să fac pe curierul. Restul îl știți... Am dat de cei doi la Dawson. Ea nu m'a recunoscut, căci nu mai eram făcăiandrul de demult, iar viața ei fusese atât de bogată în întâmplări de tot felul, încât nu-și mai putea aduce aminte de acela care plătise un preț nemaipomenit pentru ca să o capete.

După ce m'ați răscumpărat dela Companie, liberându-mă de restul serviciului meu, mă întorsei la Dawson pentru ca să aranjez lucrurile în felul meu; căci după ce așteptasem atâția ani nu mai eram așa de grăbit acum, când aveam omul sub mână. După cum v'am spus, aveam planul meu. Revizuindu-mi viața îmi aminti toate suferințele, frigul, foamea, pădurile nesfârșite de pe țărmul înghețat ale mărilor rusești. După cum

știți, i-am condus în răsărit, pe el și pe Unga, în răsărit, acolo unde se duc atâția oameni și de unde se întorc așa de puțini. I-am dus în locul unde oasele și blestemele celor morți, sunt îngrămădite la un loc cu aurul pe care nu-l mai pot avea.

Drumul era lung și puțin umblat. Aveam câini mulți, care aveau nevoie de multă hrană, și cum săniile noastre nu puteau să umble decât până în primăvară, trebuia să ne întoarcem înaintea desghețului fluviului. Așa că din timp în timp depozitam alimente, în ascunzători, pentru ca să ne ușurăm săniile și să înlăturăm primejdia foamei la întoarcere. La Mc-Question se aflau trei oameni; nu departe de tabăra lor săpaserăm una din ascunzătoriile noastre și alta la Mayo, aproape de tabăra de vânătoare a unei duzini de Pelly veniți dinspre Sud.

După aceștia, mai la răsărit, nu mai zărirăm nici un om; nimic altceva decât fluviul adormit, pădurea nemișcată și marea tăcere albă a Nordului. Drumul era lung și greu câte odată ni se întâmpla să facem numai 8—10 mile pe zi, iar seara adormeam buștean. Niciodată nu le-a trecut prin minte că sunt Naas, șeful Akatanului, răzbunătorul nedreptăților.

Făceam acum ascunzători mai mici și, în timpul nopții, mi-era ușor să mă întorc înapoi pe drumul străbătut ziua și să schimb ascunzătoarea, în așa fel, încât să se creadă că a fost furată de hoți înfometați.

In multe locuri, fluviul avea cascade

iar ghiața formată la suprafață era roasă și subțiată puțin câte puțin de apa care curgea pe dedesubt. Intr'unul din aceste locuri sania pe care o conduceam eu, sparse ghiața și dispăru împreună cu câinii. El și Unga priviră aceasta ca o lipsă de noroc și nimic mai mult; totuși erau multe provizii pe acea sanie pe care o trăgeau câinii cei mai puternici. El, plin de vigoare și de energie începu să râdă și micșoră puțin câte puțin porțiile câinilor rămași, până când veni vremea ca unul câte unul, să fie deshămați pentru ca să servească drept hrană celorlalți.

„La întoarcere, zicea el, vom călători mai repede fără câini fără sănii și vom lua mâncarea din ascunzătoare în ascunzătoare". In curând proviziile noastre fură reduse la nimic și ultimul câine muri în seara când ajungeam la locul unde se găsește aurul, la olaltă cu oasele și blestemele celor morți.

Pentru a ajunge la peșteră, situată între doi munți înalți, trebuirăm să tăiem trepte în ghiață, pe un perete drept. Dincolo era o vale, dar nu se vedea încă; zăpada acoperise totul cu o manta albă și se părea că ținutul e o câmpie nesfârșită având din loc în loc munți înalți, ale căror vârfuri înzăpezite parcă atingeau stelele. Și iată că în mijlocul acestei câmpii ciudate, care trebuia să fie valea cu pricina zăpada și pământul dispărură deodată, pentru ca să s'afunde în abis. Dacă n'am fi fost marinari, o astfel de priveliște ne-ar fi îngrozit. Aplecați pe

marginea acestui abis, începurăm să căutăm un mijloc de a scoborî în el. Într'o parte, peretele se înclina pe un fel de pantă cu trepte.

„S'ar putea crede că e gura iadului, spuse omul cu coama de leu. N'avem încotro: să scoborâm". Şi încet, încet ajunserăm jos. Acolo în fund deterăm de o colibă zidită de un om care aruncase desigur de sus bârnele trebuitoare. Era foarte veche acea colibă, căci muriseră mulţi oameni acolo, la epoci diferite, şi se puteau citi, pe bucăţi de coajă de mesteacăn, ultimele lor vorbe şi blesteme. Unul murise de scorbut: altul fusese furat de tovarăşul său care fugise cu toate proviziile; un al treilea fusese atacat şi rănit de un urs; un al patrulea nu găsise vânat şi murise de foame, şi aşa mai departe. Erau de asemenea şi mulţi alţii, cari neputându-se hotărî să părăsească aurul, muriseră lângă el, într'un fel sau altul. Şi aurul nefolositor, pe care-l îngrămădiseră acolo, acoperea pământul colibei cu un strat galben, ca într'un vis.

Omul pe care-l condusesem aşa departe, avea un suflet curajos şi mintea limpede:

— Intrucât nu avem nimic de mâncare, zicea el, să ne ducem să aruncăm numai o privire asupra acestui aur, ca să vedem, pe cât ne va fi cu putinţă, cam cât este, apoi s'o ştergem de-aci cât mai repede, înainte de a ne fi fermecat ochii şi întunecat mintea. O să ne înapoiăm

mai târziu cu provizii multe, şi o să luăm atunci în stăpânire tot aurul de-aici.

Începurăm atunci să cercetăm marele filon, care tăia drept peretele abisului; îl măsurarăm de sus în jos, înfipserăm ţărușii care dovedeau proprietatea noastră. Pe urmă, cu picioarele slăbite, din cauza lipsei de hrană, cu stomacul gol şi cu sufletul la buze, ne cățărarăm cu grozavă trudă pe peretele drept şi luarăm drumul înapoi. Până la prima etapă, Unga merse între noi doi; o trăgeam din toate puterile, dar cădeam adesea. In sfârşit, locul primei ascunzători apăru în faţa ochilor noştri. Şi iată că nu mai era nimic înlăuntru. Aranjasem bine lucrurile. căci el crezu că hoţii trebue să fi fost nişte hămesiţi oarecari şi începu să-i blesteme, pe ei şi pe zeii lor. Unga era curajoasă; ea îi surâse şi puse mâna ei într'a lui: fui silit să întorc capul ca să mă pot stăpâni.

— Să ne odihnim lângă foc, până mâine dimineaţă, spuse ea, şi să încercăm a ne mai întrema cu ajutorul opincilor.

Atunci, fiecare dintre noi, începu să tae fâşii înguste din opincile sale. Puserăm să fiarbă fâşiile în cursul nopţii, pentru ca să le putem mesteca şi înghiţi. Dimineaţa ne sfătuirăm asupra situaţiei noastre. A doua ascunzătoare era la cinci zile depărtare. Nici vorbă nu putea fi să străbatem acest drum fără hrană; trebuia deci să găsim ceva vânat.

— Vom merge să vânăm, zise el.

— Da!, răspunse. Să mergem să vânăm.

El hotărî ca Unga să rămâe locului lângă foc ca să-şi păstreze puterile. Iar noi, iată-ne plecaţi, el în căutarea unei moose, eu în căutarea ascunzătorii ce o făcusem în locul celeilalte. Mâncai puţin, ca să nu le dau de bănuit prin vigoarea mea. Seara, el întorcându-se la tabără, căzu de multe ori, şi eu, prefăcându-mă slab. mă împiedicam la fiecare pas, ca şi cum ar fi fost cel din urmă. Trebuirăm din nou să recurgem la opincile noastre pentru ca să căpătăm puţină putere.

Era în adevăr un om mare; sufletul lui curajos îl susţinu până'n ultima clipă şi nu se văita cu glas tare. A doua zi, îl urmai, căci voiam să fiu lângă el pentru sfârşitul care se apropia. Se aşeza des, ca să se odihnească. Noaptea următoare am înţeles că nu mai are mult; dar dimineaţa se mai putu scula pe picioare. Părea un om beat şi mă aşteptam să-l văd căzând la fiecare pas. Isbuti să prindă doi ptarmigani *), dar nu vru să-i mănânce. Nu pentru că n'avea foc la care să-i fiarbă era doar chestie de viaţă şi de moarte pentru el, dar se gândea mereu la Unga. Se îndreptă către tabără. Nu mai mergea, ci se târa pe zăpadă cu ajutorul mâinilor şi picioarelor. Mă apropiai de el şi-i citii sfârşitul în ochi. Chiar în acea clipă îl mai putea salva un ptarmigan. Eu mergeam drept, în picioare, lângă el. Mă

*) Ptarmigan — Prepeliţă de zăpadă.

privi un moment odihnindu-se și se miră de rezistența mea; ghiceam, căci de vorbit nu mai putea să vorbească; își mișca buzele, dar nu eșia nici un sunet. Era într'adevăr un om măreț! Îmi simții inima îndulcindu-se... Dar amintirea trecutului îmi reveni în minte: îmi aminteam frigul. foamea, suferințele de tot felul, pădurile nesfârșite de pe coastele rusești. Și-apoi, Unga era a mea... plătisem pentru ca s'o am, un preț nemaipomenit în piei, provizii, bărci și perle.

Mergeam prin pădurea albă, într'o tăcere grea, asemănătoare unei neguri dese, pe mare. Fantomele trecutului erau în aer, împrejurul nostru. Revedeam plaja aurită din Akatan, cursa kaicurilor la întoarcerea de la pescuit și casele de la marginea pădurii. Erau acolo strămoșii mei, cei cari preluaseră șefia cu de la sine putere, care făcuseră legi și al căror sânge curgea în vinele mele, sângele pe care vroiserm să-l unesc cu cel al Ungăi. Yash-Noosh se clătina lângă mine, cu părul amestecat cu nisip și ținând încă în mână, lancea care se rupsese când a căzut peste ea. Știam că venise timpul... și revedeam făgăduelile din ochii Ungăi. Străbăteam astfel pădurea și în curând ajunse la nările noastre fumul foculuî din tabără. Atunci mă aplecaiu și-i smulsei ptarmiganul pe care-l ținea în dinți. El se întoarse către mine cu mirarea în ochi și se opri. Mâna-i dreaptă căuta încet cuțitul pe care-l purta la brâu, dar eu i-l luai și-mi apropiai fața de a lui,

rânjind. Nici atunci nu înțelese. Făcui gestul golirei sticlelor negre, a ridicării de pe zăpadă a unei grămezi de piei și a altor bogății, și-i reaminti astfel, prin gesturi, tot ce se petrecuse în noaptea nunții mele. Înțelese. Cu toate acestea nu-i era frică. Un surâs de dispreț pe buze, o mânie surdă, atât arăta fața sa și lucrul ce tocmai îl aflase, îl făcu să-și adune ultimele forțe ce-i mai rămăseseră. Mai era o mică distanță de străbătut, dar zăpada era groasă și el se târa tare încet. Odată, el rămase atât de mult timp întins pe pământ, încât îl întorsciu ca să-i văd ochii, cari, acum aveau o lucire de viață, acum păreau morți. Când îi dădui drumul, se luptă încă să mai înainteze. Insfârșit ajunserăm în vederea focului. In mai puțin de o minută, Unga fu lângă el. Omul cu părul de aur mișcă buzele, fără să scoată nici un sunet; atunci mă arătă cu degetul, pentru ca Unga să înțeleagă. Și apoi rămase lungit pe zăpadă, amuțit de-abinelea, nemișcat. Trebue să mai fie și acum tot acolo.

Nu spuseiu nimic și puseiu la fiert ptarmiganul. Atunci îi vorbii Ungăi, în vechea noastră limbă, pe care n'o mai auzise de mulți ani. Ea se îndreaptă deodată, deschise ochii mari de mirare, mă întrebă cine sunt și unde am învățat limba asta.

— Sunt Naas!

— Tu! zise tu?, și veni mai aproape de mine ca să mă vadă mai bine.

— Da!. răspunseiu ,sunt Naas, șeful

Akatanului și ultimul din sângele meu, așa cum tu ești ultima din sângele tău.

Ea începu să râdă... Oh! pe tot ce-am văzut și pe tot ce-am făcut, jur că nu vreau să mai văd un râs ca acela: îmi îngheță inima și rămăseiu șezând, în marea tăcere, singur cu mortul și cu femeea care râdea.

— Vino, îi spuseiu, căci credeam că mintea i se rătăcise. Mănâncă ceva și să mergem. Akatan e departe de aici.

Ea își ascunse fața în pletele aurii ale mortului, și începu să râdă atât de tare, încât mi se părea că cerul va cădea asupra capetelor noastre. Eu fusesem sigur că va fi bucuroasă să mă revadă și că nu va dori decât să-și amintească de trecut; dar în ce chip ciudat își arătă această bucurie!

— Vino, strigaiu, apucând-o de mână. Drumul e lung și se întunecă. Să pornim.

— Unde? întrebă ea, ridicându-se și oprindu-se din râs.

— La Akatan. Și așteptam să văd bucuria ce-i va lumina fața la acest gând. Nu văzui însă decât o mânie surdă și un zâmbet amar jucând pe buzele ei.

— Da, spuse ea, să mergem la Akatan, mână'n mână. eu și cu tine, pentru ca să trăim acolo în colibe murdare, să mâncăm pește și untură și să facem copii, — copii, de cari să fim mândri toată viața. Vom uita de lume și vom fi fericiți, foarte fericiți. E minunat. Haide să ne grăbim, ne reîntoarcem la Akatan.

Şi ea îşi plimba într'una mâna prin părul lui galben, şi zâmbea într'un chip care nu era a bine. Şi nici o făgăduinţă nu era în ochii ei.

Eu tăceam căci mă uimea ciudăţenia acestei femei. Imi amintii de noaptea în care el o târâse de lângă mine; ea striga atunci din toate puterile şi îi smulgea părul, — părul cu care acum se juca şi pe care nu vroia să-l lase. Imi aminti preţul plătit de mine, anii cei lungi de aşteptare. O prinseiu atunci cu putere în braţe şi voii s'o duc, aşa cum făcuse şi el, dar Unga îşi reveni în fire şi se smulse din mâinile mele cu aceiaşi tărie pe care o întrebuinţa în acea noapte de pomină, luptându-se ca o lupoaică pentru puiul ei.

O lăsai; ea se aşeză şi ascultă. Ii povestii. Ii povestii toată viaţa mea pribeagă după ea, îi arătai câte am pătimit pe mările necunoscute, ce făcusem în ţările străine, anii lungi de căutare, de foame şi de aşteptare, şi îi amintii de făgăduinţa ce-mi dăduse altădată. Nu-i ascunseiu nimic din ceeace se întâmplase în ultimele zile şi chiar într'acea zi, între mine şi bărbatul ei. Pe măsură ce vorbeam, vedeam faţa ei luminându-se, mare şi frumoasă, asemănătoare răsăritului zorilor. Citeam pe figura ei duioşia femeii, sufletul, inima Ungăi. Redeveneam tânăr, căci era aceeaş privire cu care ea alerga pe plajă, râzând, către casa mamei sale. Oboselile, foamea, aşteptarea, totul dispărea. Venise timpul... Simţeam chemarea inimii ei. Socoteam

că-mi voiu odihni capul pe pieptul ei și că voiu uita... Unga deschise brațele și o îmbrățișai. Atunci, deodată, un fulger de ură sclipi în ochii ei, mâna ei îmi căută șoldul, și odată, de două ori, mă lovi cu cuțitul.

— Câine! spuse ea, cu un surâs amar, svârlind cuțitul în zăpadă. Porc! Și continuă să râdă atât de puternic, încât aerul liniștit răsună la acest râs; apoi se întoarse către mortul ei.

După cum vă spuseiu, mă lovise de două ori în șold; era încă slăbită de foame și era desigur scris să nu mor încă. Aș fi vrut să rămân acolo, să închid ochii și să adorm de somnul de veci, împreună cu cei cari punându-se în calea vieții mele, m'au făcut să sufăr atât de mult.

Aveam însă de îndeplinit o datorie de la care nu mă puteam abate.

Și drumul era lung, frigul amarnic și hrană nu aveam aproape deloc. Vânătorii Pellisi nu putuseră găsi moose, dar descoperiseră ascunzătoarea mea și nu mai lăsaseră nimic acolo. Cei trei albi de la Mc. Questoin făcuseră la fel ;totuși nu le ajutase mare lucru, căci îi găsii morți în corabia lor. Și ce-a mai fost nu-mi mai amintesc nimic, până la sosirea mea aci. unde am găsit hrană și căldură...

Și sfârșind, Naas se ghemui lângă sobă, iar în colibă se lăsă o liniște deplină, în timp ce flacăra lămpii arunca umbre ciudate și pereți.

— Și Unga, strigă Prince, care nu-și putea goni din suflet imaginea acesteia.

— Unga? N'a vrut să se atingă de ptarmigan. A îmbrățișat gâtul bărbatului său și și-a ascuns fața în părul de aur al acestuia. Așezai focul în partea ei, dar ea se târî în partea opusă. Aprinseiu și acolo un foc mare. Stăruii să mănânce, dar nu voi să se atingă de hrană. Ei trebue să fie și acuma întinși acolo, în zăpadă, amândoi.

— Și d-ta, ce ai de gând? întrebă Malemute Kid.

— Nu știu. Akatan e mic și nu mă mai chiamă nimic spre acel capăt de lume. La ce mai mi-i bună viața? Aș putea să mă duc la Constantine; mi s'ar pune fiare la picioare și la mâini. pe urmă într'o bună zi, mi s'ar lega o frânghie de gât și aș adormi pentru vecie.

— Dar, zise Prince, ar fi o adevărată sinucidere.

— Taci, răspunse Malemute Kid. Sunt multe lucruri cari depășesc înțelegerea și puterea noastră de a judeca. Ce e drept și ce nu-i, în asemenea cazuri nu putem spune, și nu noi suntem cei chemați să judecăm.

Naas se apropie și mai mult de foc. Se făcu tăcere adâncă și scene ciudate treceau și reveneau mereu dinaintea ochilor fiecăruia dintre cei trei oameni din colibă.

SFARȘIT

NOU! **CEREȚI**

Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

9 AVENTURA

ROMANE DE ACȚIUNE ȘI PASIUNE

FELIX CELVAL

IN IADUL VERDE

Sclavele gangsterilor.

Pe urmele Demonului din Prăpastia Morții.

Moartea violetă

9 LEI. La chioșcari, librari și în gări

A apărut:
FORMIDABILUL SUCCES

O noapte înebunitoare. Miel și tigroaică. Un Casanova. Două țipete și un hohot de râs. Delmar, supracopoiul. Maida, aruncătoarea de cuțite. Vioristul. Țigara lui Donny, etc.

UN ROMAN CARE A FĂCUT VÂLVĂ

15 LEI. La chioșcari, librari și în gări

Pasionant! **A apărut**

Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

AVENTURA

ROMANE DE ACȚIUNE ȘI PASIUNE

PIERRE MORALIE

MUNTELE TRAGIC

Secretul sângeros al Pirineilor. Mașină sau om? El Terrible, enigma muntelui tragic.

9 LEI. La chioșcari, librari și în gări

Cereți ULTIMELE VOLUME APĂRUTE

în colecția „AVENTURA"

Publicațiune periodică — Apare la 15 ale fiecărei luni

APARE LA 15 ALE FIECĂREI LUNI UN NOU VOLUM

No. 18: MISTERELE MADAGASCARULUI
No. 19: CAPTIVUL PĂDURII VIRGINE
No. 20: MILIOANELE LUI VULPE-ROȘIE
No. 21: SCLAVA PIRATULUI
No. 22: MISTERIOASA EXPLOZIE DE PE „NICOBAR"
No. 23: FUGARA
No. 24: CAPITANUL URAGAN
No. 25: ȘEICUL FANTOMA
No. 26: AVENTURILE COLONELULUI GERARD
No. 27: ÎN ȚARA URIAȘILOR ROȘII
No. 28: ÎN VÂRTEJUL MORȚII
No. 29: PERLA FAKIRULUI
No. 30: EXPERIENȚA D-RULUI WARD
No. 31. SIDDARTA PRINȚ INDIAN
No. 32: COMOARA IDOLULUI
No. 33: ORAȘUL SCUFUNDAT
No. 34: MUNTELE TRAGIC

ULTIMUL VOLUM:

Sclavele gangsterilor.

Pe urmele Demonului din Prăpastia Morții.

Moartea violetă.

Prețul 9 LEI + timbrul Casei Scriitorilor 1 Leu = 10 LEI

Imprimeriile „Adevărul" S. A. București